Projekt

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw[1)]

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.[2)]) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 125 § 3^1 otrzymuje brzmienie:

„§ 3^1. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, sposób wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, mając na względzie skuteczność wnoszenia pism, szczególne wymagania postępowań obsługiwanych przez ten system oraz ochronę praw osób wnoszących pisma.”;

2) w art. 126 § 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„§ 5. Pismo procesowe wniesione za pośrednictwem systemu teleinformatycznego opatruje się bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu lub podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP.

§ 6. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, tryb zakładania konta w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowania sądowe, za pomocą którego można składać pisma procesowe, z uwzględnieniem sprawności postępowania, ochrony praw stron postępowania oraz możliwości składania jednorazowo wielu pism.”;

3) art. 131^1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 131^1. § 1. Sąd dokonuje doręczeń za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (doręczenie elektroniczne), jeżeli wniesiono pismo za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

---

1) Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawę z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, ustawę z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, ustawę z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych, ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji.

2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 293, 379, 435, 567 i 616.

§ 2. Pismo doręczane elektronicznie uznaje się za doręczone w chwili wskazanej w elektronicznym potwierdzeniu odbioru korespondencji. Art. 134 § 1 i 2 nie stosuje się. W przypadku braku takiego potwierdzenia doręczenie elektroniczne uznaje się za skuteczne po upływie 14 dni od daty zamieszczenia pisma w systemie teleinformatycznym.

§ 3. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób dokonywania doręczeń elektronicznych, mając na względzie zapewnienie skuteczności doręczeń oraz ochronę praw osób, którym pisma są doręczane.”;

4) w art. 460 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zdolność sądową i procesową ma także pracodawca, chociażby nie posiadał osobowości prawnej, a w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zdolność tę ma organ rentowy i wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności.”;

5) w art. 461 § 2^2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2^2. W sprawach, w których nie można określić właściwości sądu według przepisów poprzedzających, właściwy jest sąd, w którego okręgu ma siedzibę organ rentowy.”;

6) w art. 465 po § 1 dodaje się § 1^1 w brzmieniu:

„§ 1^1. Pełnomocnikiem pracodawcy niebędącego osobą prawną lub przedsiębiorcą albo organu rentowego może być również jego pracownik. Pełnomocnikiem wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności może być jego członek.”;

7) w art. 476:

a) w § 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) ubezpieczeń społecznych,”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się także sprawy wszczęte na skutek niewydania przez organ rentowy decyzji we właściwym terminie, a także sprawy, w których wniesiono odwołanie od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, sprawy o roszczenia ze stosunków prawnych między członkami otwartych funduszy emerytalnych a tymi funduszami lub ich organami oraz sprawy ze stosunków

między emerytami lub osobami uposażonymi w rozumieniu przepisów o emeryturach kapitałowych a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.”,

c) w § 4 uchyla się pkt 2,

d) w § 5 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) świadczenie z ubezpieczeń społecznych albo o emeryturę lub rentę,”;

8) w art. 477^8 w § 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) o zasiłek chorobowy, wyrównawczy, opiekuńczy, macierzyński, pogrzebowy,”,

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) o odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, wypadku w drodze do pracy lub z pracy, wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, wypadku lub choroby zawodowej pozostającej w związku z czynną służbą wojskową albo służbą w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Służbie Więziennej, Państwowej Straży Pożarnej i Służbie Celnej,”,

c) uchyla się pkt 6;

9) art. 477^9 otrzymuje brzmienie:

„Art. 477^9. § 1. Odwołania od decyzji organów rentowych lub od orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnosi się na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzję lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od doręczenia decyzji lub orzeczenia.

§ 2. Organ rentowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności przekazuje niezwłocznie odwołanie wraz z aktami sprawy do sądu. Organ ten lub zespół, jeżeli uzna odwołanie w całości za słuszne, może zmienić lub uchylić zaskarżoną decyzję lub orzeczenie. W tym przypadku odwołaniu nie nadaje się dalszego biegu.

§ 3. Jeżeli w odwołaniu od decyzji organu rentowego wskazano nowe okoliczności dotyczące niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, które powstały po dniu wydania

orzeczenia przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, od którego nie wniesiono sprzeciwu, lub orzeczenia komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, organ rentowy nie przekazuje odwołania do sądu, lecz kieruje do lekarza orzecznika do ponownego rozpatrzenia. Organ rentowy uchyla decyzję, rozpatruje nowe okoliczności i wydaje decyzję, od której przysługuje odwołanie do sądu. Przepis ten stosuje się także wówczas, gdy nie można ustalić daty powstania wskazanych w odwołaniu nowych okoliczności.

§ 4. Przepis § 3 stosuje się odpowiednio w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników.

§ 5. Sąd odrzuci odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się.

§ 6. Sąd odrzuci odwołanie w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo od stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, jeżeli podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a osoba zainteresowana nie wniosła sprzeciwu od tego orzeczenia do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie jest oparte wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia. Jeżeli odwołanie opiera się także na zarzucie nierozpatrzenia wniesionego po terminie sprzeciwu od tego orzeczenia, a wniesienie sprzeciwu po terminie nastąpiło z przyczyn niezależnych od osoby zainteresowanej, sąd uchyla decyzję, przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie. W takim przypadku organ rentowy kieruje sprzeciw do rozpatrzenia do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Postanowienie sądu może zapaść na posiedzeniu niejawnym. Przepis stosuje się odpowiednio w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników.

§ 7. Jeżeli organ rentowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności nie wydał decyzji lub orzeczenia w terminie dwóch miesięcy od dnia zgłoszenia roszczenia w sposób przepisany, odwołanie można wnieść w każdym czasie po upływie tego terminu.

§ 8. Ubezpieczony lub osoba odwołująca się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności może również wnieść odwołanie – z wyłączeniem odwołania, o którym mowa w § 7 – do protokołu w sądzie właściwym

do rozpoznania sprawy albo w sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania ubezpieczonego lub osoby odwołującej się.

§ 9. Sąd, do którego wniesiono odwołanie, niezwłocznie przekazuje protokół organowi lub zespołowi, który wydał zaskarżoną decyzję lub orzeczenie, chyba że sąd ten jest właściwy do jego rozpoznania. W takim przypadku przewodniczący niezwłocznie zażąda akt sprawy i nada bieg odwołaniu, przesyłając odpis protokołu organowi lub zespołowi, który wydał zaskarżoną decyzję lub orzeczenie.”;

10) w art. 477^{10} § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Odwołanie powinno zawierać oznaczenie zaskarżonej decyzji lub orzeczenia, zwięzłe przedstawienie zarzutów oraz wniosków i ich uzasadnienie, podpis ubezpieczonego albo osoby odwołującej się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, albo przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika ubezpieczonego albo osoby odwołującej się.”;

11) art. 477^{11} otrzymuje brzmienie:

„Art. 477^{11}. § 1. Stronami są: ubezpieczony, osoba odwołująca się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy, wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności i zainteresowany.

§ 2. Zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli zainteresowany nie bierze udziału w sprawie, sąd zawiadomi go o toczącym się postępowaniu. Postanowienie sądu może zapaść na posiedzeniu niejawnym. Zainteresowany może przystąpić do sprawy w ciągu dwóch tygodni od doręczenia zawiadomienia. Do zainteresowanego przepisu art. 174 § 1 nie stosuje się.”;

12) art. 477^{13} otrzymuje brzmienie:

„Art. 477^{13}. § 1. Zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności zaskarżonego orzeczenia przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd – przez wydanie decyzji lub orzeczenia uwzględniającego w całości lub w części żądanie strony – powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana lub wykonanie decyzji nie ma wpływu na bieg sprawy.

§ 2. Postanowienie sądu o umorzeniu postępowania może zapaść na posiedzeniu niejawnym.”;

13) w art. 477^{14}:

a) § 2–4 otrzymują brzmienie:

„§ 2. W przypadku uwzględnienia odwołania sąd zmienia w całości lub w części zaskarżoną decyzję organu rentowego lub zaskarżone orzeczenie wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności i orzeka co do istoty sprawy.

§ 3. Jeżeli odwołanie wniesiono w związku z niewydaniem decyzji przez organ rentowy lub niewydaniem orzeczenia przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, sąd w razie uwzględnienia odwołania zobowiązuje organ lub zespół do wydania decyzji lub orzeczenia w określonym terminie, zawiadamiając o tym organ nadrzędny, lub orzeka co do istoty sprawy. Jednocześnie sąd stwierdza, czy niewydanie decyzji przez organ rentowy nastąpiło z rażącym naruszeniem prawa.

§ 4. W sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo od stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, jeżeli podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, sąd nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji albo stwierdzenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, które powstały po dniu złożenia odwołania od tej decyzji. W tym przypadku sąd uchyla decyzję, przekazuje sprawę do rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie. Przepis stosuje się odpowiednio w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników.”,

b) po § 4 dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. W sprawie, w której wniesiono odwołanie od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, sąd nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności dotyczących niepełnosprawności, które powstały po dniu złożenia odwołania od tego orzeczenia. W tym przypadku sąd uchyla orzeczenie, przekazuje sprawę do rozpoznania zespołowi do spraw orzekania o niepełnosprawności i umarza postępowanie.”;

14) uchyla się art. 477^{16};

15) w art. 509^{1} § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Czynności w postępowaniu wieczystoksięgowym może wykonywać referendarz sądowy.

§ 2. Czynności w postępowaniach należących do właściwości sądów rejonowych prowadzących rejestry sądowe może wykonywać referendarz sądowy, z wyłączeniem prowadzenia rozprawy.”;

16) w art. 626^{1} uchyla się § 5;

17) w art. 626^{2} uchyla się § 2;

18) art. 626^{4} otrzymuje brzmienie:

„Art. 626^{4}. § 1. Notariusz, komornik sądowy oraz naczelnik urzędu skarbowego działający jako organ egzekucyjny, składa wniosek o dokonanie wpisu za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 2. Do wniosku o dokonanie wpisu składanego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego dołącza się dokumenty stanowiące podstawę wpisu w księdze wieczystej, jeżeli zostały one sporządzone w postaci elektronicznej.

§ 3. Dokumenty stanowiące podstawę wpisu w księdze wieczystej niesporządzone w postaci elektronicznej notariusz, komornik sądowy oraz naczelnik urzędu skarbowego działający jako organ egzekucyjny przesyła sądowi właściwemu do prowadzenia księgi wieczystej w terminie trzech dni od dnia złożenia wniosku o wpis.

§ 4. W przypadku wniosków składanych przez notariuszy i komorników sądowych obowiązek usunięcia braków formalnych wniosku spoczywa odpowiednio na stronie czynności notarialnej lub wierzycielu.”;

19) w art. 626^{6} po § 1 dodaje się § 1^{1} w brzmieniu:

„§ 1^{1}. Chwilą wpływu wniosku o wpis złożonego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego jest godzina, minuta i sekunda zamieszczenia wniosku w systemie.”;

20) w art. 626^{7} § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Niezwłocznie po zarejestrowaniu wniosku w dzienniku ksiąg wieczystych zamieszcza się w odpowiednim dziale księgi wieczystej informację o wniosku jako wzmiankę o wniosku. Wzmianka o wniosku złożonym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zamieszczana jest automatycznie z chwilą zamieszczenia wniosku w systemie.”;

21) w art. 626^{8}:

a) § 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„§ 3. Rozpoznając wniosek o wpis w księdze wieczystej, sąd z urzędu bada zgodność danych wskazanych we wniosku z danymi wynikającymi z systemów prowadzących ewidencje powszechnych numerów identyfikacyjnych, chyba że istnieją przeszkody faktyczne uniemożliwiające dokonanie takiego sprawdzenia.

§ 4. Rozpoznając wniosek o zmianę oznaczenia nieruchomości w księdze wieczystej, sąd ponadto dokonuje z urzędu sprawdzenia danych wskazanych we wniosku i ujawnionego w księdze wieczystej oznaczenia nieruchomości z danymi katastru nieruchomości, chyba że istnieją przeszkody faktyczne uniemożliwiające dokonanie takiego sprawdzenia.”,

b) § 8 otrzymuje brzmienie:

„§ 8. Podpisany przez sędziego lub referendarza sądowego wpis do księgi wieczystej uważa się za dokonany z chwilą jego zapisania w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych.”,

c) uchyla się § 9,

d) po § 10 dodaje się § 11 w brzmieniu:

„§ 11. Czynności związane z zakładaniem i prowadzeniem ksiąg wieczystych dokonywane są w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych.”;

22) w art. 626^{10} po § 1 dodaje się § 1^{1} i 1^{2} w brzmieniu:

„§ 1^{1}. Zrzeczenia się zawiadomienia można dokonać w akcie notarialnym dotyczącym czynności, z którą wiąże się wpis.

§ 1^{2}. Na wniosek uczestnika postępowania zawarty w akcie notarialnym zawiadomienie o wpisie doręcza się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, na konto wskazane w tym systemie. W przypadku wskazania danych o koncie uniemożliwiających skuteczne doręczenie, wniosek pozostawia się bez realizacji.”;

23) w art. 897 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W celu zajęcia wierzytelności, której zabezpieczenie jest ujawnione przez wpis w księdze wieczystej lub przez złożenie dokumentu do zbioru, komornik jednocześnie z zawiadomieniem i wezwaniem dłużników w myśl art. 896, składa do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej wniosek o dokonanie w niej wpisu o zajęciu lub o złożenie tego wniosku do zbioru dokumentów.”;

24) art. 898 otrzymuje brzmienie:

„Art. 898. Jeżeli do zabezpieczenia zajętej wierzytelności wymagany jest wpis w księdze wieczystej, komornik odbierze dłużnikowi dokumenty potrzebne do dokonania tego wpisu i złoży wniosek o wpis na rzecz dłużnika oraz o jednoczesne ujawnienie zajęcia.”;

25) art. 924 otrzymuje brzmienie:

„Art. 924. § 1. Jednocześnie z wysłaniem dłużnikowi wezwania komornik składa do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej wniosek o dokonanie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub o złożenie wniosku do zbioru dokumentów, wraz z odpisem wezwania do zapłaty.

§ 2. W przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego komornik składa wniosek o wykreślenie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub o usunięcie wniosku o wszczęcie egzekucji ze zbioru dokumentów. Obowiązek uzupełnienia braków formalnych wniosku spoczywa na komorniku.”;

26) w art. 927:

a) dotychczasową treść oznacza się jako § 1,

b) dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. W przypadku, o którym mowa w § 1, komornik składa do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej wniosek o dokonanie w księdze wieczystej wpisu o przyłączeniu się wierzyciela do egzekucji lub o złożenie wniosku do zbioru dokumentów.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2012 r. poz. 1015, z późn. zm.[3)]) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 90 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli organowi egzekucyjnemu jest wiadomo, że zajęta wierzytelność jest zabezpieczona przez wpis w księdze wieczystej lub przez złożenie dokumentu do zbioru dokumentów, składa on do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej wniosek o dokonanie w księdze wieczystej wpisu o zajęciu wierzytelności lub o złożenie tego wniosku do zbioru dokumentów. Do wniosku organu egzekucyjnego dołącza się odpis tytułu wykonawczego.”;

[3)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 855, 1342 i 1529, z 2013 r. poz. 1289 oraz z 2014 r. poz. 379 i 567.

2) w art. 110c § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Równocześnie z wysłaniem zobowiązanemu wezwania, o którym mowa w § 2, organ egzekucyjny składa do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej wniosek o dokonanie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub składa wniosek do zbioru dokumentów.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2013 r. poz. 707, z późn. zm.[4)]) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Księgi wieczyste zakłada i prowadzi się dla nieruchomości.”;

2) w art. 24:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1^1 w brzmieniu:

„1^1. Dla gruntu oddanego w użytkowanie wieczyste oraz dla znajdującego się na tym gruncie budynku lub innego urządzenia, które stanowi odrębny od gruntu przedmiot własności, prowadzi się wspólną księgę wieczystą.”,

b) uchyla się ust. 3;

3) art. 25^1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 25^1. 1. Księgi wieczyste są zakładane i prowadzone w systemie teleinformatycznym.

2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób zakładania oraz prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie teleinformatycznym, uwzględniając strukturę księgi wieczystej określoną w art. 25.”;

4) w art. 27 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Organ prowadzący kataster nieruchomości zapewni nieodpłatnie sądom prowadzącym księgi wieczyste, w celu sprawdzenia oznaczenia nieruchomości, bezpośredni dostęp do bazy danych katastru nieruchomości poprzez zintegrowany system informacji o nieruchomościach.”;

5) art. 36^1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 36^1. 1. Akta ksiąg wieczystych przechowuje się w sądzie.

2. Akta księgi wieczystej może przeglądać, w obecności pracownika sądu, osoba mająca interes prawny oraz notariusz.

[4)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 830, 941, 1289 i 1641.

3. Nie wydaje się dokumentów znajdujących się w aktach ksiąg wieczystych, jeżeli dokumenty te stanowią podstawę wpisu. Dokumenty znajdujące się w aktach księgi wieczystej można wydać, jeżeli nie stanowiły one podstawy wpisu.

4. Odpisy dokumentów znajdujących się w aktach ksiąg wieczystych wydaje się na żądanie osób mających interes prawny lub na żądanie sądu, prokuratora, notariusza, organu administracji rządowej oraz jednostki samorządu terytorialnego.”;

6) uchyla się art. 36^2;

7) art. 36^3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 36^3. 1. Minister Sprawiedliwości utrzymuje centralną bazę danych ksiąg wieczystych stanowiącą ogólnokrajowy zbiór ksiąg wieczystych prowadzonych w systemie teleinformatycznym.

2. Minister Sprawiedliwości zapewnia bezpieczeństwo centralnej bazy danych ksiąg wieczystych, oraz ochronę przed nieuprawnionym dostępem osób trzecich, zniszczeniem oraz utratą danych.”;

8) w art. 36^4:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Centralna Informacja wydaje na wniosek odpisy ksiąg wieczystych, wyciągi z ksiąg wieczystych oraz zaświadczenia o zamknięciu ksiąg wieczystych.”,

b) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. Centralna Informacja umożliwia, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, przeglądanie ksiąg wieczystych.

6. Każdy, kto zna numer księgi wieczystej, może bezpłatnie przeglądać księgę wieczystą za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.”,

c) ust. 16 otrzymuje brzmienie:

„16. Centralna Informacja umożliwia organom prowadzącym kataster nieruchomości, dla nieruchomości z określonej miejscowości, gminy lub powiatu, w celu weryfikacji zgodności danych ewidencji gruntów i budynków z danymi zawartymi w księgach wieczystych bezpłatne pozyskiwanie, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, danych zawartych w dziale pierwszym i drugim ksiąg wieczystych, bez prawa udostępniania osobom trzecim.”;

9) uchyla się art. 58^1 i art. 58^2.

Art. 4. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 164) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 § 2, 2^1 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Jeżeli wniosek o wpis do księgi wieczystej, o którym mowa w art. 92 § 4, podlega opłacie sądowej, notariusz pobiera od wnioskodawcy tę opłatę oraz wskazuje we wniosku o wpis do księgi wieczystej wysokość pobranej opłaty sądowej. Notariusz uzależnia sporządzenie aktu notarialnego oraz objęcie wnioskiem o wpis do księgi wieczystej żądania dokonania w księdze wieczystej także innego wpisu związanego z czynnością notarialną, od uprzedniego uiszczenia przez strony należnej opłaty sądowej. Pobraną opłatę sądową notariusz przekazuje właściwemu sądowi rejonowemu.

§ 2^1. Jeżeli wnioskodawca, o którym mowa w § 2, został zwolniony od kosztów sądowych od wniosku o dokonanie wpisu do księgi wieczystej, notariusz wskazuje we wniosku o dokonanie wpisu w księdze wieczystej, że opłata sądowa nie została pobrana i załącza prawomocne postanowienie sądu w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych do dokumentów stanowiących podstawę wpisu w księdze wieczystej, które przesyła do sądu prowadzącego księgi wieczyste.

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób pobierania i uiszczania oraz sposób i termin przekazywania sądom należności, o których mowa w § 2, a także ich zwrotu oraz sposób prowadzenia ewidencji przez notariusza i czas jej przechowywania, uwzględniając łatwość uiszczenia opłat i przekazywania ich sądom oraz szczegółowość ewidencji oraz konieczność zapewnienia jej trwałości.”;

2) po art. 41 dodaje się art. 41a w brzmieniu:

„Art. 41a. § 1. Krajowa Rada Notarialna na podstawie informacji przekazywanych przez izby notarialne, prowadzi w systemie teleinformatycznym listę notariuszy oraz zastępców notariuszy, która zawiera: imię i nazwisko, właściwą izbę notarialną, datę i numer wpisu na listę notariuszy oraz zastępców notariuszy lub datę wykreślenia z niej, a także informacje o zawieszeniu w czynnościach zawodowych.

§ 2. Krajowa Rada Notarialna zapewnia sądom prowadzącym księgi wieczyste dostęp do listy, o której mowa w § 1, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego w celu automatycznej weryfikacji notariuszy i zastępców notariuszy.

§ 3. Krajowa Rada Notarialna zapewnia Ministrowi Sprawiedliwości dostęp do listy, o której mowa w § 1, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, minimalną funkcjonalność oraz warunki organizacyjno-techniczne funkcjonowania dla systemu teleinformatycznego, o którym mowa w § 1, uwzględniając zgodność z minimalnymi wymaganiami i sposobem stwierdzania zgodności oprogramowania, określonymi na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2013 r. poz. 235) oraz zapewnienie bezpieczeństwa danych i ich ochrony przed nieuprawnionym ujawnieniem i dostępem.”;

3) w art. 79 po pkt 8 dodaje się pkt 8a w brzmieniu:

„8a) składa wnioski o dokonanie wpisu do księgi wieczystej;”;

4) w art. 92:

a) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Jeżeli akt notarialny zawiera przeniesienie, zmianę lub zrzeczenie się prawa ujawnionego w księdze wieczystej albo ustanowienie prawa, które może być ujawnione w księdze wieczystej bądź obejmuje czynność przenoszącą własność nieruchomości, chociażby dla tej nieruchomości nie była prowadzona księga wieczysta, notariusz sporządzający akt notarialny niezwłocznie po dokonaniu czynności, nie później niż w dniu sporządzenia aktu, składa wniosek o dokonanie wpisu w księdze wieczystej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Na żądanie strony czynności notarialnej, wniosek zawiera żądanie dokonania w księdze wieczystej także innego wpisu związanego z czynnością notarialną.”,

b) po § 4 dodaje się § 4^1 w brzmieniu:

„§ 4^1. Złożenie wniosku przez notariusza za pośrednictwem systemu teleinformatycznego uważa się za złożenie wniosku przez stronę czynności prawnej.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1267, z późn. zm.[5)]) w art. 5 po ust. 11 dodaje się ust. 12 w brzmieniu:

„12. W celu automatycznej weryfikacji naczelników urzędów skarbowych oraz zastępców naczelników urzędów skarbowych minister właściwy do spraw finansów publicznych zapewnia sądom prowadzącym księgi wieczyste, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, dostęp do listy naczelników urzędów skarbowych oraz

---

[5)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 183, poz. 1538, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 127, poz. 858.

zastępców naczelników urzędów skarbowych, która zawiera: imię i nazwisko, właściwość naczelnika lub zastępcy naczelnika oraz datę powołania na stanowisko.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.[6)]) w art. 6c ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Od orzeczenia wojewódzkiego zespołu przysługuje odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376, z późn. zm.[7)]) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 17b dodaje się art. 17c w brzmieniu:

„Art. 17c. 1. Krajowa Rada Komornicza na podstawie informacji przekazywanych przez izby komornicze prowadzi w systemie teleinformatycznym listę komorników, zastępców komorników oraz asesorów komorniczych, która zawiera: imię i nazwisko, właściwą izbę komorniczą, datę i numer wpisu na listę lub datę wykreślenia z niej oraz informacje o zawieszeniu w czynnościach zawodowych.

2. Krajowa Rada Komornicza zapewnia sądom prowadzącym księgi wieczyste dostęp do listy komorników, zastępców komorników oraz asesorów komorniczych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego w celu automatycznej weryfikacji komorników, zastępców komorników oraz asesorów komorniczych.”;

2) po art. 40 dodaje się art. 40a w brzmieniu:

„Art. 40a. 1. Komornik pobiera od wierzyciela opłatę sądową od składanego w postępowaniu egzekucyjnym wniosku o wpis w księdze wieczystej i wskazuje we wniosku o wpis w księdze wieczystej wysokość pobranej opłaty sądowej. Komornik uzależnia złożenie wniosku o wpis w księdze wieczystej od uprzedniego uiszczenia przez wierzyciela należnej opłaty sądowej. Pobraną opłatę sądową komornik przekazuje właściwemu sądowi rejonowemu.

2. Jeżeli wierzyciel został zwolniony od kosztów sądowych od wniosku o wpis w księdze wieczystej, komornik jest zobowiązany wskazać we wniosku o wpis w księdze wieczystej, że opłata sądowa nie została pobrana, i przesłać do sądu

---

6) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 171, poz. 1016, Nr 209, poz. 1243 i 1244, Nr 291, poz. 1707, z 2012 r. poz. 986 i 1456, z 2013 r. poz. 73, 675, 791, 1446 i 1645 oraz z 2014 r. poz. 598.

7) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 759 i 1544 oraz z 2013 r. poz. 829 i 513.

z dokumentami, stanowiącymi podstawę wpisu, prawomocne postanowienie sądu w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób pobierania i uiszczania oraz sposób i termin przekazywania sądom należności, o których mowa w ust. 1, a także ich zwrotu oraz sposób prowadzenia ich ewidencji przez komornika i czas przechowywania jej, uwzględniając łatwość uiszczenia opłat i przekazywania ich sądom oraz szczegółowość ewidencji oraz konieczność zapewnienia jej trwałości.”;

3) w art. 85 w ust. 1 pkt 19 otrzymuje brzmienie:

„19) współpraca z sądem prowadzącym elektroniczne postępowanie upominawcze w zakresie prowadzenia i aktualizowania listy komorników, zasad potwierdzania danych do weryfikacji podpisu elektronicznego dla komorników, umożliwiających dostęp do elektronicznych tytułów wykonawczych i ich weryfikację oraz z sądem prowadzącym postępowanie wieczystoksięgowe w zakresie identyfikacji komorników.”.

Art. 8. 1. Do ksiąg wieczystych zamkniętych, dawnych ksiąg wieczystych i ksiąg wieczystych, których treść nie została przeniesiona do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 3 niniejszej ustawy, w brzmieniu dotychczasowym.

2. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy księgi wieczyste, prowadzone w systemie informatycznym, stają się księgami wieczystymi prowadzonymi w systemie teleinformatycznym.

3. Jeżeli po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy w sądzie prowadzącym księgi wieczyste znajduje się księga wieczysta założona lub urządzona po dniu 1 stycznia 1947 r., która nie została przeniesiona do struktury księgi prowadzonej w systemie teleinformatycznym, prezes sądu zarządza przeniesienie przez ten sąd jej treści do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym, stosując przepisy dotychczasowe.

4. Do prostowania błędów powstałych podczas przenoszenia treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 9. 1. Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w których właściwość sądu została ustalona na podstawie art. 461 § 2^2 ustawy, o której mowa w art. 1

niniejszej ustawy, do prawomocnego ich zakończenia prowadzi się zgodnie z właściwością sądu ustaloną na podstawie przepisów dotychczasowych.

2. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych z udziałem zainteresowanych, wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji nie ma zastosowania art. 477^{11} § 2 zdanie piąte w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 10. Do wniosków o wpis w księdze wieczystej nierozpoznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 11. Lista, o której mowa w art. 41a § 1 ustawy, o której mowa w art. 4 niniejszej ustawy, do dnia 23 sierpnia 2016 r. obejmuje także asesorów notarialnych.

Art. 12. Traci moc ustawa z dnia 14 lutego 2003 r. o przenoszeniu treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym (Dz. U. Nr 42, poz. 363).

Art. 13. Ustawa wchodzi w życie po upływie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 1 pkt 4–15 i art. 9, które wchodzą w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest stworzenie w ramach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101 i 293), zwanej dalej „k.p.c.”, podstaw realizacji pierwszego etapu dalszej informatyzacji postępowania wieczystoksięgowego, polegającego na wprowadzeniu obowiązku inicjowania tego postępowania drogą elektroniczną przez określone podmioty. Elektroniczne postępowanie wieczystoksięgowe (zwane dalej „e.p.w.”) zapewni łatwiejszy i szybszy dostęp do sądu, a także sprawne załatwienie sprawy. Wprowadzenie obowiązku składania za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wniosków o wpis do księgi wieczystej oraz wniosków o założenie księgi wieczystej, pozwoli – w zakresie prostych dla systemu teleinformatycznego czynności – na stworzenie możliwości automatycznego przetwarzania danych zawartych w treści wniosku do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym, po zweryfikowaniu tych danych przez orzecznika. Składanie w ten sposób wniosków o wpis do księgi wieczystej umożliwi również automatyczne zamieszczanie wzmianek wyłączających rękojmię wiary publicznej ksiąg wieczystych niezwłocznie po sporządzeniu aktu notarialnego, prowadzącego np. do zmiany właściciela nieruchomości, i złożeniu wniosku o wpis za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, co niewątpliwie znacznie przyczyni się do dalszego zwiększenia bezpieczeństwa obrotu nieruchomościami, np. przez utrudnienie wielokrotnej sprzedaży tej samej nieruchomości.

Celem projektowanej ustawy jest także dokonanie szeregu zmian w przepisach części I tytułu VII działu III Kodeksu postępowania cywilnego w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, zmierzających, z jednej strony, do dostosowania przepisów procedury do obowiązujących przepisów prawa materialnego, z drugiej zaś, do modyfikacji instytucji procesowych, których stosowanie komplikuje rozpoznawanie spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Przedmiotowy projekt ma również na celu realizację postulatu zawartego w uzasadnieniu uchwały powiększonego składu Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2011 r. (II UZP 6/11, OSNP 2012/5-6/69), której nadano moc zasady prawnej, aby wprowadzić do k.p.c. przepis umożliwiający pracodawcom i organom rentowym posiadającym zdolność sądową i procesową, ale niemającym statusu osoby

prawnej bądź przedsiębiorcy, udzielenie pełnomocnictwa procesowego pracownikom niebędącym radcami prawnymi.

Celem projektu jest ponadto wyeliminowanie istniejących w orzecznictwie i w doktrynie rozbieżności co do zakresu kompetencji referendarzy sądowych w postępowaniu przed sądem rejestrowym, związanych z niejednoznacznym brzmieniem przepisów art. 509^1 § 2 k.p.c. oraz art. 694^1 § 1 i 2 k.p.c.

Projekt przewiduje też wprowadzenie zmian, które mają na celu dostosowanie używanej terminologii i przedstawionych w nich wymagań do przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.).

I. Elektroniczne postępowanie wieczystoksięgowe

Elektroniczne postępowanie wieczystoksięgowe zapewni realizację szerszego projektu „Wprowadzenie e-usług w zakresie ksiąg wieczystych", który stanowi Zadanie nr 3 projektu „Wprowadzenie e-usług w resorcie sprawiedliwości", współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (nr projektu POKL.05.03.00-00-011/11). Celem szczegółowym tego projektu jest zwiększenie i ułatwienie dostępu obywateli i uprawnionych podmiotów do ksiąg wieczystych poprzez udostępnienie drogą elektroniczną informacji zawartych w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych, zwanej dalej „cbdkw", wprowadzenie obowiązku składania wniosków o wpis drogą elektroniczną, umożliwienie automatycznego zamieszczania wzmianek wyłączających rękojmię wiary publicznej ksiąg wieczystych, udostępnianie danych zawartych w cbdkw uprawnionym podmiotom poprzez system teleinformatyczny, a także wymiana danych z innymi podmiotami. Część z tych celów została już zrealizowana przez ustawę z dnia 24 maja 2013 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. poz. 941), natomiast druga część w zakresie obowiązku składania wniosków o wpis w księdze wieczystej zostanie zrealizowana niniejszym projektem ustawy.

Niniejszy projekt porządkuje również terminologię stosowaną w ustawie o księgach wieczystych i hipotece, gdyż dostosowuje ją do ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.). W związku z koniecznością dostosowania terminologii

używanej w aktach zarówno rangi ustawowej, jak i podustawowej, regulacje, które dotyczą ksiąg wieczystych prowadzonych aktualnie w systemie informatycznym, zostaną w tym zakresie dostosowane do pojęć używanych aktualnie. W tym zakresie zmiany obejmą zarówno ustawę o księgach wieczystych i hipotece, jak i k.p.c. Zostanie w związku z powyższym zapewniona również zgodność terminologiczna z pojęciami stosowanymi przez ustawę z dnia 14 lutego 2003 r. o przenoszeniu treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym (Dz. U. Nr 42, poz. 363). Wprawdzie przepisy tej ustawy zostaną uchylone, ale na mocy przepisów przejściowych i dostosowujących zostanie zapewniony mechanizm migrowania ksiąg wieczystych, w przypadku gdyby okazało się, że odnajdzie się jakaś księga po dniu jej wejścia w życie, która nie został zmigrowana.

Projekt zakłada wprowadzenie elektronicznego postępowania wieczystoksięgowego do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego poprzez nowelizację dotychczasowych uregulowań w zakresie postępowania wieczystoksięgowego, zawartych w Rozdziale 6 Postępowanie wieczystoksięgowe, jako zbiór dodatkowych regulacji do istniejących już przepisów art. 626^{1} do art. 626^{13} k.p.c., a nie jako odrębne postępowanie nieprocesowe. Jednocześnie należy podkreślić, że zaproponowane zmiany zachowują dotychczasowe standardy postępowania nieprocesowego.

Użytkownik mający uprawnienia do złożenia wniosku w e.p.w. będzie posiadał dostęp do systemu teleinformatycznego obsługującego to postępowanie. Przewiduje się, że składający wniosek będzie zobowiązany do odpowiedniego uwierzytelnienia i autoryzacji składanego wniosku. Również system teleinformatyczny zapewni rejestrację złożonych wniosków w centralnym repozytorium wniosków, niezależnie od rejestracji tych wniosków w systemach ewidencyjnych właściwego sądu. System teleinformatyczny będzie posiadał funkcjonalności pozwalające w szczególności na:

- automatyczną identyfikację księgi wieczystej/ksiąg wieczystych, do których został złożony wniosek, i weryfikację istnienia tych ksiąg w cbdkw,
- wskazanie sądu właściwego,
- zarejestrowanie wniosku w dzienniku ksiąg wieczystych (dz. kw.) wraz z datą, minutą i sekundą złożenia wniosku,
- wprowadzenie do systemu biurowości ksiąg wieczystych danych zawartych we wniosku w zakresie niezbędnym, określonym przez przepisy biurowe,

- wygenerowanie i przekazanie inicjującemu postępowanie zawiadomienia o złożeniu wniosku wraz z numerem dz. kw.,
- umożliwienie wydrukowania wniosku,
- zrealizowanie funkcjonalności dokonania automatycznego zamieszczenia wzmianki w księdze wieczystej,
- zrealizowanie funkcjonalności dokonania – w przypadku prostych dla systemu czynności – automatycznego przetwarzania danych zawartych w treści wniosku o wpis do księgi wieczystej oraz wniosku o założenie księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym po zweryfikowaniu tych danych przez orzecznika,
- zapewnienie obsługi dokumentów papierowych, przesłanych w uzupełnieniu elektronicznego wniosku.

Składający wniosek będzie posiadał konto użytkownika w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie wieczystoksięgowe. Użytkownikiem tego konta może być tylko osoba fizyczna. W pierwszym etapie wdrażania e.p.w. będzie to notariusz, komornik sądowy lub naczelnik urzędu skarbowego jako organ egzekucyjny. System obsługujący e.p.w. jest systemem centralnym, zarządzanym przez Ministra Sprawiedliwości. W ramach centralnego komponentu będą prowadzone wszelkie sprawy związane z założeniem konta, jego likwidacją, zmianą hasła itp. Samorząd notarialny i samorząd komorniczy, a także Ministerstwo Finansów będą uczestniczyć w procesie identyfikacji osób posiadających kompetencje do składania wniosków w e.p.w. System teleinformatyczny obsługujący e.p.w. będzie miał możliwość weryfikacji danych identyfikacyjnych notariusza lub komornika sądowego, a także naczelnika urzędu skarbowego jako organu egzekucyjnego w odrębnych systemach teleinformatycznych prowadzonych przez właściwe samorządy zawodowe oraz Ministra Finansów. W wyniku tak utworzonej interoperacyjności informacja o posiadaniu uprawnień zawodowych (z czym wiąże się możliwość występowania w e.p.w.) będzie znana sądowi niezwłocznie, po zweryfikowaniu uprawnień za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Wszelkie zmiany w tym zakresie (rezygnacja, zawieszenie, śmierć osoby piastującej funkcję) natychmiast będą dystrybuowane do systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie wieczystoksięgowe. Uwierzytelnianie notariusza, komornika sądowego oraz naczelnika urzędu skarbowego jako organu egzekucyjnego w systemie teleinformatycznym będzie

procesem polegającym na zweryfikowaniu zadeklarowanej tożsamości tych osób, biorących udział w wymianie danych. Uwierzytelnienie następuje po identyfikacji, czyli zadeklarowaniu swojej tożsamości przez użytkownika (np. przez podanie loginu). Zadeklarowana, ale jeszcze niezweryfikowana, tożsamość jest potwierdzana w procesie uwierzytelnienia (np. przez podanie hasła). System dokona sprawdzenia, czy osoba identyfikująca się jako notariusz lub komornik sądowy jest aktualnie w bazie danych tych korporacji prawniczych, a osoba identyfikująca się jako naczelnik urzędu skarbowego w bazie danych Ministerstwa Finansów.

Notariusz, komornik sądowy oraz naczelnik urzędu skarbowego będą podpisywali (autoryzowali) składane przez siebie pisma procesowe w e.p.w. podpisem bezpiecznym weryfikowanym ważnym kwalifikowanym certyfikatem. Wprowadzenie wyjątku od przyjętych standardów, zgodnie z którym pismo procesowe wnoszone drogą elektroniczną powinno być opatrywane podpisem elektronicznym w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy o podpisie elektronicznym, jest uzasadnione upowszechnieniem się wśród notariuszy, komorników sądowych oraz naczelników urzędów skarbowych podpisu elektronicznego weryfikowanego ważnym kwalifikowanym certyfikatem, to jest takiego, o którym mowa w art. 3 pkt 2 tej ustawy. Podpisywanie podpisem bezpiecznym weryfikowanym kwalifikowanym certyfikatem nie będzie elementem uwierzytelniania notariusza, komornika sądowego lub naczelnika urzędu skarbowego, lecz elementem autoryzacji pism procesowych w e.p.w. O fakcie złożenia wniosku inicjujący postępowanie będzie powiadomiony poprzez przesłanie na jego konto użytkownika potwierdzenia złożenia wniosku oraz potwierdzenia zamieszczenia wzmianki w księdze wieczystej. Następnie zostanie on poinformowany, w drodze doręczenia elektronicznego, o numerze dz. kw.

Zasady zakładania i obsługi kont użytkowników zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości wydanym na podstawie art. 125 § 6 k.p.c., zgodnie z którym Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia, tryb zakładania konta w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowania sądowe, za pomocą którego można składać pisma procesowe, z uwzględnieniem sprawności postępowania, ochrony praw stron postępowania oraz możliwości składania jednorazowo wielu pism. Przewiduje się obligatoryjne założenie kont użytkowników dla wszystkich podmiotów, które będą miały obowiązek składania wniosków za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Z uwagi na powszechne stosowanie wśród notariuszy i komorników sądowych, a także naczelników urzędów skarbowych jako organów egzekucyjnych bezpiecznych podpisów elektronicznych weryfikowanych ważnym kwalifikowanym certyfikatem, przyjmuje się, iż do założenia konta użytkownik musi posłużyć się takim właśnie podpisem. Oczywiście poza samym uwierzytelnieniem osoby, właściwy samorząd, a w przypadku naczelników urzędów skarbowych – Minister Finansów, potwierdzi istnienie kwalifikacji zawodowych w chwili zakładania konta w systemie. Konto tak założone będzie w dalszym ciągu weryfikowane przez samorządy notariuszy i komorników, a także Ministra Finansów w aspekcie jego aktualności. Tym samym istnienie samego konta użytkownika będzie niezależne od ważności podpisu elektronicznego. Identyfikacja użytkowników, hasła, zmiany hasła, założenie konta, likwidacja konta, wygaśnięcie, zawieszenie ważności konta określone zostaną w rozporządzeniu wydanym na podstawie wskazanej delegacji.

Formularz elektroniczny, za pomocą którego składany będzie wniosek o wpis w księdze wieczystej, będzie zawierał następujące moduły informacyjne:

- o księdze wieczystej (księgach wieczystych), w której ma być dokonany wpis (w szczególności pełny numer księgi wieczystej, odpowiadający informacjom identyfikacyjnym księgi wieczystej w cbdkw lub numer dz. kw. sprawy o założenie księgi wieczystej, w przypadku wniosku o wpis do księgi wieczystej, która nie została jeszcze założona),
- o podmiocie składającym wniosek,
- o uczestnikach postępowania,
- o podstawie wpisu,
- opisujący żądanie wniosku,
- o dziale (działach), w którym ma być zamieszczona wzmianka o wniosku,
- o dokumentach, które zostaną dołączone do wniosku,
- o opłacie od wniosku w e.p.w.

Zgodnie z projektem, e.p.w. będzie mogło być inicjowane w odniesieniu do ksiąg wieczystych prowadzonych – w chwili złożenia wniosku – w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 25^1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, zwanej dalej „u.k.w.h.” Proponowane rozwiązania będą miały zastosowanie również w przypadku wniosków o założenie księgi wieczystej w systemie

teleinformatycznym. W e.p.w. rozpoznawane będą zarówno wnioski o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości, która odłączana jest z innej księgi wieczystej, jak i wnioski o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości, dla której dotychczas nie była prowadzona księga wieczysta. W sytuacji, gdy księga wieczysta wskazana we wniosku nie zostanie znaleziona w cbdkw, inicjowanie e.p.w. nie może mieć miejsca. System teleinformatyczny poinformuje wówczas wnioskodawcę o niemożliwości złożenia w tym konkretnym przypadku wniosku drogą elektroniczną, a informacja z systemu nie będzie podlegała zaskarżeniu.

Projekt nakłada obowiązek inicjowania postępowania wieczystoksięgowego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego przez trzy podmioty: notariuszy, komorników sądowych i naczelników urzędów skarbowych jako organów egzekucyjnych. E.p.w. dotyczyło będzie każdego rodzaju wniosku zawartego dotychczas w akcie notarialnym i kierowanego do postępowania wieczystoksięgowego (art. 92 § 4 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158, ze zm.)). Natomiast komornik sądowy będzie składał wnioski w e.p.w. za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, gdy przepisy k.p.c. nakazują mu złożenie wniosku o wpis w księdze wieczystej (art. 897 § 1 k.p.c., art. 898 k.p.c., art. 924 k.p.c., a także art. 927 k.p.c.). Wnioski w e.p.w. z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego będzie składał także naczelnik urzędu skarbowego występujący jako organ egzekucyjny w sytuacjach, gdy przepisy szczególne nakładają na niego obowiązek złożenia wniosku o wpis w księdze wieczystej (art. 90 i art. 110c § 3 ustawy z dnia 17 czerwca 1996 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, Dz. U. z 2012 r. poz. 1015, z późn. zm.). Naczelnik urzędu skarbowego jako organ egzekucyjny obowiązany będzie do składania wniosków w e.p.w. Czynności tych będzie mógł również dokonywać zastępca naczelnika urzędu skarbowego.

Dokonując wyboru notariuszy jako podmiotów uprawnionych do inicjowania postępowania za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, kierowano się faktem, że składają oni około 45% ogółu wniosków o wpis do księgi wieczystej, co obrazują poniższe dane: wpływ spraw wieczystoksięgowych w 2011 r. ogółem ok. 3,2 mln, w tym o założenie księgi wieczystej ok. 0,5 mln, a o wpis w księdze ok. 2,7 mln, z czego notariusze złożyli ok. 1,4 mln wniosków (czyli ok. 45% wniosków).

Natomiast komornicy sądowi oraz naczelnicy urzędów skarbowych jako organy egzekucyjne składają określone w k.p.c. wnioski o wpis do księgi wieczystej (komornicy na podstawie art. 897 § 1 k.p.c., art. 898 k.p.c., art. 924 k.p.c., art. 927 k.p.c., a naczelnicy urzędów skarbowych na podstawie art. 90 i art. 110c § 3 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji). Posiadają oni przy tym zarówno infrastrukturę informatyczną, jak i podpis elektroniczny możliwy do wykorzystania na potrzeby identyfikacji w e.p.w.

Należy podkreślić, że e.p.w. będzie obligatoryjnie inicjowane przez notariusza, w przypadku gdy sporządzi on akt notarialny, który wywoła potrzebę ujawnienia nowego stanu prawnego nieruchomości w księdze wieczystej. Zasada ta, dotychczas zawarta w art. 92 § 4 ustawy – Prawo o notariacie, ulegnie zmianie poprzez przyjęcie, że w sytuacji, gdy akt notarialny zawiera przeniesienie, zmianę lub zrzeczenie się prawa ujawnionego w księdze wieczystej albo ustanowienie prawa, które może być ujawnione w księdze wieczystej bądź obejmuje czynność przenoszącą własność nieruchomości, chociażby dla tej nieruchomości nie była prowadzona księga wieczysta, notariusz sporządzający akt notarialny będzie zobowiązany niezwłocznie po dokonaniu czynności notarialnej, ale nie później niż w dniu sporządzenia aktu notarialnego, złożyć za pośrednictwem systemu teleinformatycznego wniosek zawierający wszystkie dane wymagane przepisami k.p.c. (art. 92 § 4 ustawy – Prawo o notariacie). Na żądanie strony czynności notarialnej, wniosek będzie zawierał też żądanie dokonania w księdze wieczystej także innego wpisu związanego z czynnością notarialną. Notariusz będzie obowiązany przesłać z urzędu sądowi właściwemu do prowadzenia księgi wieczystej dokumenty stanowiące podstawę wpisu, w terminie 3 dni od sporządzenia aktu. W konsekwencji powyższego konieczne jest nadanie nowego brzmienia art. 626^4 k.p.c. oraz dodanie w art. 92 § 4^1 ustawy – Prawo o notariacie stanowiącego, że złożenie wniosku przez notariusza za pośrednictwem systemu teleinformatycznego uważa się za złożenie wniosku przez stronę czynności notarialnej. Tak więc wypis aktu notarialnego nie będzie zawierał wniosku o dokonanie odpowiedniego wpisu w księdze wieczystej, a notariusz prześle sądowi wieczystoksięgowemu wypis aktu notarialnego wraz z pozostałymi dokumentami stanowiącymi podstawę wpisu w księdze wieczystej. Na podstawie art. 626^4 § 2 do wniosku o dokonanie wpisu składanego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego notariusz (komornik sądowy lub naczelnik urzędu skarbowego działający jako organ egzekucyjny) dołączy dokumenty, stanowiące

podstawę wpisu w księdze wieczystej, jeżeli zostały sporządzone w postaci elektronicznej. Natomiast dokumenty stanowiące podstawę wpisu w księdze wieczystej niesporządzone w postaci elektronicznej notariusz, komornik sądowy oraz naczelnik urzędu skarbowego działający jako organ egzekucyjny przekaże sądowi właściwemu do prowadzenia księgi wieczystej w terminie trzech dni od dnia złożenia wniosku o wpis.

Zaznaczyć należy, że obowiązek usunięcia braków formalnych wniosku będzie obciążał strony czynności notarialnej lub wierzyciela. Notariusz czy komornik sądowy będą umocowani tylko do złożenia odpowiedniego wniosku do sądu wieczystoksięgowego. Kwestia ta została przesądzona wprost w art. 626^4 § 4 k.p.c. Przepis ten nie znajdzie zastosowania jedynie w przypadku wniosków składanych przez komornika na podstawie art. 924 § 2 k.p.c. W przypadku tych wniosków obowiązek usunięcia braków formalnych obciążał będzie komornika, tak jak to jest dotychczas.

E.p.w. będzie inicjowane obligatoryjnie przez komornika sądowego w zakresie wniosku o dokonanie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji z nieruchomości (art. 924 k.p.c.) oraz wpisu o zajęciu wierzytelności zabezpieczonej hipoteką (art. 897 § 1 k.p.c., art. 898 k.p.c.), a także wykreślenia powyższych wpisów. Należy równocześnie wyraźnie doprecyzować, że uprawnienie komornika będzie się odnosić również do wniosku o ujawnienie przyłączenia się wierzycieli do uprzednio wszczętej egzekucji. Zakaz powtarzania czynności określony w art. 927 k.p.c. w zakresie dokonywania wpisów o przyłączeniu się kolejnych wierzycieli do egzekucji z nieruchomości powodował różną praktykę sądów prowadzących księgi wieczyste. Wprawdzie została ona ujednolicona uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2007 r. (III CZP 93/07, OSNC 2008, nr 7–8, poz. 68), w której stwierdzono, że wierzyciel, który przyłączył się do postępowania egzekucyjnego, może powołać się wobec osoby trzeciej na skutki zajęcia nieruchomości tylko wtedy, gdy dokonano w księdze wieczystej wpisu o przyłączeniu lub złożono wniosek do zbioru dokumentów, chyba że osoba trzecia wiedziała o przyłączeniu, jednak kwestię tę należy jasno i precyzyjnie przesądzić w ustawie. Wyartykułowana w tej uchwale zasada wpisu kolejnych ostrzeżeń o wszczęciu egzekucji z nieruchomości pełni nie tylko rolę ostrzeżenia o prowadzeniu egzekucji z nieruchomości, lecz pośrednio także informuje o wielkości długu, którego zaspokojenie jest celem prowadzonej egzekucji. Informacja ta nie jest bez znaczenia dla osoby decydującej się na nabycie nieruchomości mimo jej zajęcia. Zasada zaufania do ksiąg wieczystych

nakazuje, aby nie zaskakiwać nabywcy nieruchomości późniejszym przyłączeniem się do egzekucji kolejnych wierzycieli zbywcy nieruchomości i nie nakłada na nabywcę obowiązku wglądu do akt egzekucyjnych.

Uregulowania wymaga również wyraźne określenie rodzaju dokumentów załączanych do wniosku komornika sądowego i ich zawartości. W tej kwestii należy mieć na względzie treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r. (III CZP 15/09, OSNC 2010/1/10), w której stwierdzono, iż przepis art. 924 k.p.c. nie stanowi samodzielnej podstawy wpisu w księdze wieczystej wzmianki o wszczęciu egzekucji. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, iż podstawą wpisu jest odpis wezwania do zapłaty, który w wyniku nowelizacji k.p.c. nie utracił mocy dokumentu urzędowego.

W celu ujednolicenia terminologii dokonano zmiany w art. 897 § 1 k.p.c. i w art. 924 § 1 k.p.c. (zwrot „przesyła" zastąpiono wyrazem „składa").

Projekt nie wprowadza zmian w zakresie właściwości miejscowej sądów prowadzących księgi wieczyste. Wniosek w e.p.w. może dotyczyć równocześnie żądań wpisu w wielu księgach wieczystych prowadzonych przez różne sądy. W takim przypadku system teleinformatyczny automatycznie skieruje wniosek do wszystkich tych sądów, które prowadzą wskazane we wniosku księgi wieczyste w systemie teleinformatycznym. Zaznaczyć należy, że wniosek niezłożony za pośrednictwem systemu teleinformatycznego nie wywoła skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego do sądu, o czym wnoszący pismo zostanie poinformowany.

Formularz inicjujący e.p.w. (wniosek) w praktyce będzie miał postać interaktywnego formularza dostępnego w systemie teleinformatycznym. Wniosek inicjującego e.p.w. będzie podpisywany bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym ważnym kwalifikowanym certyfikatem w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130, poz. 1450, ze zm.). Formularz wniosku będzie weryfikowany formalnie automatycznie przez system teleinformatyczny pod względem istnienia księgi wieczystej wskazanej we wniosku oraz kompletności wymaganych danych. Wniosek, który nie zostanie pozytywnie zweryfikowany, uważany będzie za niezłożony – o powyższym zostanie poinformowany składający wniosek. Jeżeli dane konieczne nie zostaną podane (np. numer księgi wieczystej albo numer księgi wieczystej nie zostanie znaleziony

w cbdkw), to system teleinformatyczny uniemożliwi złożenie tak niekompletnego wniosku. Informacja z systemu o niemożliwości złożenia w tym konkretnym przypadku wniosku nie będzie podlegała zaskarżeniu. Powyższe nie wyklucza możliwości wystąpienia we wniosku, który przeszedł weryfikację w ramach kompletności danych weryfikowanych przez system teleinformatyczny, braków formalnych w rozumieniu przepisów proceduralnych.

Składany drogą elektroniczną wniosek nie będzie zawierał informacji o wartości przedmiotu sporu, co odpowiadać będzie treści art. 126^1 § 1 k.p.c. W postępowaniu wieczystoksięgowym od tej wartości nie zależy bowiem ani właściwość rzeczowa sądu, ani też wysokość opłaty lub dopuszczalność środka odwoławczego. W konsekwencji powyższego, a także mając na względzie, że akt notarialny nie będzie zawierał wniosku o wpis do księgi wieczystej, uchyleniu jako zbędny podlega przepis art. 626^1 § 5 k.p.c. oraz art. 626^2 § 2 k.p.c.

Wniosek o wpis w księdze wieczystej złożony przez notariusza w e.p.w. będzie opłacany na dotychczasowych zasadach, tj. zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości, wydanym na podstawie art. 7 § 3 ustawy – Prawo o notariacie, w brzmieniu nadanym niniejsza ustawą. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób pobierania i uiszczania oraz sposób i termin przekazywania sądom należności, o których mowa w § 2, a także ich zwrotu oraz sposób prowadzenia ewidencji przez notariusza i czas jej przechowywania, uwzględniając łatwość uiszczenia opłat i przekazywania ich sądom oraz szczegółowość ewidencji oraz konieczność zapewnienia jej trwałości. Notariusz złoży we wniosku oświadczenie, że opłata została uiszczona oraz w jakiej wysokości. System teleinformatyczny obsługujący postępowanie wieczystoksięgowe nie będzie zawierał mechanizmów sprawdzających opłaty. Kontrola uiszczenia opłat będzie dokonywana, tak jak w obecnym stanie, w systemie finansowo-księgowym sądu prowadzącego e.p.w. Sprawdzenie wysokości należnej opłaty będzie natomiast należało do orzecznika w ramach badania wymogów fiskalnych wniosku.

Analogiczne rozwiązania zostaną wprowadzone w odniesieniu do wniosków składanych przez komorników. Uregulować należy nie tylko sposób uiszczania przez komornika sądowego opłaty sądowej, ale także kwestię pobierania takiej opłaty przez komornika od wierzyciela. Komornik będzie również upoważniony do poboru tej opłaty

od wierzyciela (tak jak to czynią notariusze). Obecnie komornicy zaliczają opłatę sądową do wydatków określonych w art. 39 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376, z późn. zm.) i na podstawie art. 40 tej ustawy wzywają wierzycieli do jej uiszczenia. Występują też poglądy, według których komornik powinien wyłącznie przesłać wniosek do sądu wieczystoksięgowego, ten zaś do uiszczenia opłaty powinien wezwać wierzyciela. W celu ujednolicenia rozbieżności praktyki jest zasadne wprowadzenie przepisu uprawniającego komornika do poboru takiej opłaty od wierzyciela i przekazania jej do sądu wieczystoksięgowego w myśl art. 40a ustawy o komornikach sądowych. Wnioski składane przez naczelników urzędów skarbowych wolne są od opłat sądowych, w związku z czym projekt nie zawiera regulacji w tym zakresie.

Jako zasadę należy przyjąć, iż wobec ograniczonego charakteru pierwszego etapu informatyzacji postępowania wieczystoksięgowego do wniosku inicjującego e.p.w. nie będą dołączane dokumenty w postaci elektronicznej. Wynika to z faktu, że koncepcja elektronicznego wypisu aktu notarialnego nie została przyjęta na tym etapie postępowania, w związku z czym większość dokumentów będących podstawą wpisu istnieje wyłącznie w postaci papierowej. Brak jest również obecnie jeszcze wypracowanych w procedurze cywilnej zasad urzędowej konwersji dokumentów istniejących w postaci papierowej na elektroniczną, a dotychczasowe doświadczenia w zakresie posługiwania się wydrukiem weryfikacyjnym (z elektronicznego postępowania upominawczego i tam przyjętej konstrukcji elektronicznej klauzuli wykonalności) nie dają się wprost zastosować na potrzeby e.p.w. Poważne problemy organizacyjne, techniczne oraz prawne związane z dołączaniem do wniosku w e.p.w. dokumentów w postaci elektronicznej przemawiają za przyjęciem na obecnym etapie, iż wniosek inicjujący e.p.w. będzie składany bez dołączenia do urzędowego formularza dokumentów stanowiących podstawę wpisu. Zostaną one przesłane w ślad za wnioskiem o wpis w postaci papierowej za pośrednictwem operatora publicznego lub innego operatora pocztowego bądź złożone osobiście na dzienniku podawczym. Wyjątkiem będzie sytuacja, gdy dokumenty mające być podstawą wpisu w księdze wieczystej zostały sporządzone w postaci elektronicznej – w takiej sytuacji składający wniosek będzie miał możliwość załączenia ich bezpośrednio do wniosku składanego poprzez system teleinformatyczny. Należy podkreślić, że chodzi tu o możliwość załączenia dokumentów w formie elektronicznej, ale tylko takich, które pierwotnie

zostały sporządzone w formie elektronicznej, a nie o takie dokumenty, które zostały sporządzone w formie tradycyjnej, papierowej i dopiero potem zostały poddane konwersji poprzez ich zeskanowanie i wytworzenie wersji elektronicznej. Takie dokumenty nie będą mogły być załączane do wniosku o wpis złożonego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Wniosek o wpis w e.p.w. będzie zatem po jego zarejestrowaniu i automatycznym wpisie wzmianki o wniosku oczekiwał na dołączenie wymaganych dokumentów. Należy mieć na uwadze, że wprowadzenie e.p.w. następować będzie w warunkach możliwego działania Zintegrowanego Systemu Informacji o Nieruchomościach (zwanego dalej „ZSIN") ustanowionego w art. 24b ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287, z późn. zm.) oraz funkcjonowania rozporządzenia wydanego na podstawie delegacji zawartej w art. 24b ust. 4 tej ustawy. Działanie ZSIN może skutkować pojawieniem się dokumentów mających pierwotnie postać elektroniczną. Dowody w postaci elektronicznej będą przeprowadzane przez sąd prowadzący księgi wieczyste na zasadach określonych w przepisach o postępowaniu dowodowym dla dokumentów tekstowych, umożliwiających identyfikację ich wystawców. W przypadku gdy dokumenty stanowiące podstawę wpisu znajdują się w aktach księgi wieczystej, brak będzie obowiązku dołączenia ich do wniosku. W takich sytuacjach wystarczające, a zarazem konieczne będzie powołanie się na złożone w księdze wieczystej dokumenty. System teleinformatyczny zapewni stosowną formułę w tym zakresie.

Z materią składania wniosku w e.p.w. wiąże się problematyka kolejności wnoszenia wniosków. Kolejność ta decyduje bowiem o określeniu pierwszeństwa praw ujawnionych w księdze wieczystej. Chwilą wpływu wniosku o wpis do właściwego sądu złożonego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, zgodnie z projektowanym art. 626^6 § 1^1 k.p.c., jest godzina, minuta i sekunda zamieszczenia wniosku w tym systemie. Dodać należy, że zgodnie z projektowanym art. 626^7 § 2 k.p.c. niezwłocznie po zarejestrowaniu wniosku w dzienniku ksiąg wieczystych zamieszczona zostanie w odpowiednim dziale księgi wieczystej informacja o wniosku (wzmianka o wniosku). Wzmianka o wniosku złożonym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zamieszczana będzie automatycznie z chwilą zamieszczenia wniosku w tym systemie. Należy więc przyjąć, że sytuacja, o której mowa dotychczas w art. 626^6 § 2 k.p.c. (wpływ wniosków w tej samej chwili), w przypadku wniosków

składanych drogą elektroniczną nie będzie możliwa. Zawsze jeden wniosek będzie wyprzedzał inny. Dotychczasowa regulacja była właściwa dla sytuacji, gdy przez biuro podawcze wpływały drogą pocztową dwa wnioski i konieczne było rozstrzygnięcie ich pierwszeństwa. Nie dotyczy ona jednak standardów e.p.w. z uwagi na to, że system teleinformatyczny obsługujący e.p.w. będzie odnotowywał zarówno datę dzienną, jak i minutę i sekundę, w jakiej wniosek zostanie złożony.

Z chwilą skutecznego złożenia wniosku w e.p.w., czyli z chwilą rejestracji wniosku o wpis w systemie teleinformatycznym w centralnym repozytorium wniosków, wpis do księgi wieczystej wzmianki o wniosku dokonany będzie automatycznie. Wzmianka ta jest wzmianką o wniosku w rozumieniu art. 626^7 § 2 k.p.c. i wywołuje skutki określone w art. 8 u.k.w.h. Obecna zawartość wzmianki jest niewystarczająca z punktu widzenia informacyjnego. Treść wzmianki, poza samym numerem dz. kw., powinna zawierać rozwinięcie żądania w sposób umożliwiający odbiorcy treści samej wzmianki zorientowanie się w charakterze wzmianki i jej znaczeniu dla wyłączenia rękojmi wiary publicznej księgi wieczystej. Lista opisów wzmianki ujawnianej w księdze wieczystej w związku ze złożeniem wniosku w e.p.w. będzie zawarta w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie teleinformatycznym. Wniosek, poza dotychczasowymi elementami, będzie zawierał wskazanie, w jakim dziale (lub działach) księgi wieczystej ma być ujawniona wzmianka i to notariusz, komornik sądowy i naczelnik urzędu skarbowego określą dział, w jakim ma znaleźć się wzmianka. Wykreślenie wzmianki zamieszczonej automatycznie z chwilą złożenia wniosku w e.p.w. odbywać się będzie w warunkach określonych w dotychczasowym art. 626^7 § 3 k.p.c.

Korespondencja w e.p.w. do uczestników postępowania wieczystoksięgowego będzie doręczana drogą tradycyjną. Zgodnie z art. 626^{10} § 1^1 i 1^2 k.p.c. strony czynności notarialnej będą mogły jednakże w akcie notarialnym dokumentującym tę czynność zrzec się doręczenia zawiadomienia o wpisie bądź też zażądać doręczenia na konto założone w systemie teleinformatycznym elektronicznego postępowania wieczystoksięgowego. Skuteczność tych dyspozycji powinna być uzależniona od wcześniejszego założenia konta w systemie teleinformatycznym i prawidłowego podania go sądowi.

Należy podkreślić, że w zakresie środków zaskarżenia projekt nie zawiera zmian, gdyż sposób wnoszenia wniosku o wpis do sądu nie wymaga zmian w ich zakresie. Środki zaskarżenia są i będą wnoszone drogą tradycyjną (odpowiednio skarga na orzeczenie referendarza, zażalenie lub apelacja).

Wniosek o dokonanie wpisu albo wniosek o założenie księgi wieczystej, złożony za pośrednictwem systemu teleinformatycznego będzie podlegał wydrukowaniu i dołączeniu do akt księgi wieczystej. Wydrukowaniu i dołączeniu do akt księgi wieczystej będą podlegały również stanowiące podstawę wpisu dokumenty w postaci elektronicznej w sytuacji, gdy dokumenty takie istnieją pierwotnie w postaci elektronicznej.

II. Zmiany w zakresie części I tytułu VII działu III Kodeksu postępowania cywilnego w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych właściwy do rozpoznania sprawy jest sąd, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania strona odwołująca się od decyzji wydanej przez organ rentowy, chyba że przepis odrębny stanowi inaczej (art. 461 § 2 k.p.c.). Oprócz odrębnego uregulowania odnoszącego się do służb mundurowych w art. 461 § 2^1 k.p.c. odrębności dotyczą także spraw, w których nie można określić właściwości sądu według wymienionych przepisów, jak również w sprawach, w których ubezpieczony zamieszkały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej otrzymuje świadczenie wypłacane przez wyznaczoną przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jednostkę organizacyjną tego Zakładu. Wtedy właściwy jest sąd, w którego okręgu siedzibę ma ten organ. W Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, zwanym dalej „ZUS”, wyznaczone zostały jednostki współpracujące z właściwymi instytucjami państw członkowskich Unii Europejskiej/Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu lub państw, z którymi Rzeczpospolitą Polską łączą umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym przy rozpatrywaniu wniosków emerytalno-rentowych na podstawie rozporządzeń unijnych stanowiących podstawę koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w państwach członkowskich Unii Europejskiej i rozpatrujące wnioski o emerytury i renty podlegające koordynacji unijnej, a także podlegające rozpoznaniu na podstawie umów międzynarodowych. Należą do nich Wydziały Realizacji Umów Międzynarodowych w następujących oddziałach ZUS:

1) I Oddział ZUS w Łodzi – właściwy w odniesieniu do osób posiadających wyłącznie polskie okresy ubezpieczenia zamieszkałych na Cyprze, Malcie, w Hiszpanii, Grecji, Portugalii i we Włoszech albo zamieszkałych w Polsce lub za granicą, posiadających łączne okresy ubezpieczenia polskie i zagraniczne, w tym ostatnio przebyte w tych państwach, a także właściwy w odniesieniu do Kanady i Korei Pd.;
2) Oddział ZUS w Nowym Sączu (Czechy, Słowacja, Australia);
3) Oddział ZUS w Tarnowie (Austria, Lichtenstein, Słowenia, Węgry, Szwajcaria);
4) Oddział w Opolu (Niemcy);
5) Oddział w Szczecinie (Dania, Estonia, Finlandia, Islandia, Litwa, Łotwa, Norwegia i Szwecja);
6) I Oddział w Warszawie (Belgia, Bułgaria, Francja, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Rumunia, Wielka Brytania, Bośnia i Hercegowina, Serbia, Chorwacja, Czarnogóra, Macedonia, USA);
7) Oddział w Rzeszowie (Ukraina).

Stosowanie zasady swobodnego przemieszczania się w Unii Europejskiej, a także powszechnie obserwowane zwiększenie mobilności obywateli naszego kraju i poszukiwanie przez nich zatrudnienia poza granicami Polski powoduje, że w ostatnich latach stale rośnie liczba osób legitymujących się okresami ubezpieczenia nabytymi za granicą. Arbitralny podział dokonany według kryteriów przyjętych przez ZUS skutkuje zaburzeniem, w coraz większej liczbie spraw, ogólnej zasady ustalania właściwości miejscowej sądów rozpoznających sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, będącej wyrazem szczególnej ochrony interesów ubezpieczonych. W praktyce powoduje to także wydłużenie postępowań, bowiem w sytuacji potrzeby przesłuchania świadków czy strony, często dochodzi do ich przesłuchania w drodze pomocy sądowej, z uwagi na odległość między miejscem zamieszkania strony i świadka a siedzibą sądu, tym bardziej że w tej kategorii spraw postępowanie dotyczy zwykle osób starszych bądź dotkniętych dysfunkcjami. Oczywiste jest, że w przypadku znacznej odległości między miejscem zamieszkania strony a siedzibą sądu zwiększają się także koszty procesu. Niebagatelną rolę odgrywa także nierównomierne rozłożenie liczby spraw wpływających do poszczególnych sądów, w tym i tych, które od lat borykają się z zaległościami (Warszawa, Łódź).

Należy zauważyć, że w tym zakresie został podjęta w dniu 13 lipca 2012 r. przez Sąd Najwyższy uchwała w sprawie sygn. akt III UZP 2/12. Sąd Najwyższy, rozstrzygając

pytanie prawne dotyczące tego, czy w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego o przyznaniu (odmowie przyznania) prawa do świadczenia emerytalnego lub rentowego z uwzględnieniem postanowień rozporządzeń wspólnotowych dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się w obrębie Wspólnoty, oraz rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. ustalającego sposób stosowania rozporządzenia Rady nr 1408/71 i aktualnie obowiązującego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego) właściwy miejscowo jest sąd miejsca siedziby organu rentowego jako jednostki organizacyjnej wyznaczonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do rozpoznania wniosku o przyznanie prawa (art. 461 § 2^2 k.p.c.), czy sąd, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania strona odwołująca się od decyzji wydanej przez organ rentowy (art. 461 § 2 k.p.c.), wskazał, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego – jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyznaczonej przez Prezesa Zakładu jako właściwej w sprawach związanych z unijną koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego o odmowie lub przyznaniu prawa do emerytury lub renty właściwy miejscowo jest sąd, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania strona odwołująca się od tej decyzji. W tym kierunku poszła też praktyka, w związku z czym jest konieczna zatem odpowiednia zmiana art. 461 § 2^2 k.p.c. polegająca na usunięciu z tego przepisu zapisu o właściwości miejscowej sądu, w którego okręgu siedzibę ma organ rentowy w sprawach, w których ubezpieczony zamieszkały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej otrzymuje świadczenie wypłacane przez wyznaczoną przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jednostkę organizacyjną tego Zakładu.

Zgodnie z art. 476 § 2 pkt 1 k.p.c. przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych

dotyczących ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia rodzinnego. Natomiast zgodnie z art. 476 § 5 pkt 2 lit. a k.p.c. przez użyte w dziale III określenie „ubezpieczony" rozumie się także osobę ubiegającą się o świadczenie z ubezpieczeń społecznych lub z ubezpieczenia rodzinnego albo o emeryturę lub rentę. Należy wskazać, że przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, z późn. zm.) wyróżniają wyłącznie ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe, a art. 180 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267), zwanej dalej „k.p.a.", stanowi, że przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy wynikające z przepisów o ubezpieczeniach społecznych, o zapatrzeniach emerytalnych i rentowych, o funduszu alimentacyjnym, a także sprawy wynikające z przepisów o innych świadczeniach wypłacanych z funduszów przeznaczonych na ubezpieczenia społeczne. Natomiast określenie „ubezpieczenie rodzinne" odnosi się obecnie do świadczeń przyznawanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1456, z późn. zm.). Zgodnie z art. 2 tej ustawy świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne), zapomoga wypłacana przez gminy na podstawie art. 22a tej ustawy oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Zadania w zakresie świadczeń rodzinnych jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz postępowanie w tych sprawach prowadzi – zgodnie z art. 20 ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych – organ właściwy, czyli wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie (art. 3 pkt 11 tej ustawy).

Sprawy określane w k.p.c. jako dotyczące ubezpieczenia rodzinnego nie są zatem sprawami z zakresu ubezpieczeń społecznych, a odwołania od decyzji w tych sprawach rozpoznawane są w trybie k.p.a. Przepisy art. 476 § 2 pkt 1 oraz § 5 pkt 2 lit. a k.p.c. wymagają zatem zmiany poprzez usunięcie pojęcia ubezpieczenia rodzinnego z definicji sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz poprzez usunięcie pojęcia świadczenia z ubezpieczenia rodzinnego z definicji ubezpieczonego.

Zgodnie z art. 476 § 3 k.p.c. przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się także sprawy wszczęte na skutek niewydania przez organ rentowy decyzji we właściwym terminie, a także sprawy, w których wniesiono odwołanie od orzeczenia

wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności, sprawy o roszczenia ze stosunków prawnych między członkami otwartych funduszy emerytalnych a tymi funduszami lub ich organami oraz sprawy ze stosunków między emerytami lub osobami uposażonymi w rozumieniu przepisów o emeryturach kapitałowych a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.

Tryb orzekania o niepełnosprawności reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), która w art. 6 ust. 1 określa organy właściwe jako powiatowe i wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności. Przepis art. 6 został zmieniony z dniem 1 stycznia 2002 r. przez art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 2001 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 154, poz. 1792). W wyniku opisanych zmian przepis art. 476 § 3 k.p.c. wymaga zatem zmiany poprzez zastąpienie „wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności" określeniem „wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności".

Zgodnie z art. 476 § 4 pkt 2 k.p.c. przez organy rentowe rozumie się kolejowe jednostki organizacyjne. Stosownie do art. 117 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, z późn. zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych przejął kolejowe jednostki organizacyjne właściwe do ustalenia i wypłaty świadczeń, działające na podstawie ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99). Kolejowe jednostki organizacyjne dokonały wypłaty świadczeń po raz ostatni w 1998 r. i przekazały ZUS dokumentację niezbędną do wypłaty świadczeń za okres od dnia wejścia w życie ustawy, tj. od dnia 1 stycznia 1999 r., dokumentację wymaganą do przyznania lub przeliczania świadczeń, a także niezbędną do dokonania rozliczenia rocznego dla celów podatkowych za 1998 r. Ponadto minister właściwy do spraw transportu został zobowiązany z mocy art. 117 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do przekazania ZUS praw majątkowych i środków rzeczowych w zakresie niezbędnym do przejęcia wymienionych zadań. Przejęcie to

odbyło się w trybie określonym rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu przejęcia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych kolejowych jednostek organizacyjnych właściwych do ustalenia i wypłaty świadczeń emerytalno-rentowych (Dz. U. Nr 154, poz. 1013). Oznacza to, że poczynając od dnia 1 stycznia 1999 r. przepis art. 476 § 4 pkt 2 k.p.c. nie przystaje do obowiązującego stanu prawnego i wymaga pilnej zmiany przez usunięcie z definicji organu rentowego określonej w art. 476 § 4 pkt 2 k.p.c. kolejowych jednostek organizacyjnych.

Zgodnie z art. 477^8 § 2 pkt 1, 3 i 6 k.p.c. do właściwości sądów rejonowych należą sprawy o zasiłek chorobowy, wyrównawczy, opiekuńczy, macierzyński, porodowy, pogrzebowy, rodzinny oraz o dodatki do zasiłku rodzinnego, a także m.in. o odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym oraz o świadczenie z tytułu funduszu alimentacyjnego. Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1456, z późn. zm.) świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego. Zasiłek porodowy został usunięty z katalogu świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, zawartego w art. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 159) przez art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2001 r. o zmianie ustawy o funduszu alimentacyjnym, ustawy o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych i ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 154, poz. 1791), zmieniającej tę ustawę z dniem 15 stycznia 2002 r. Powyższe zmiany nie znalazły dotychczas odzwierciedlenia w odpowiednich przepisach k.p.c. Zmiana art. 477^8 § 2 pkt 1 k.p.c. polega więc na wyeliminowaniu z niego zapisów o zasiłku porodowym, rodzinnym oraz dodatkach do zasiłku rodzinnego.

Z katalogu spraw należących do właściwości sądów rejonowych należy także usunąć sprawy o świadczenie z tytułu funduszu alimentacyjnego (art. 477^8 § 2 pkt 6 k.p.c.). Świadczenia z funduszu alimentacyjnego, którego dysponentem był ZUS z mocy art. 2 ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym (Dz. U. z 1991 r. Nr 45, poz. 200, z późn. zm.), wypłacane przez ZUS zostały zniesione w związku z art. 71 ustawy o świadczeniach rodzinnych, a sam fundusz alimentacyjny przeszedł w stan likwidacji z dniem 1 maja 2004 r. Aktualnie sądy powszechne pozostają właściwe

jedynie dla rozpoznawania spraw dotyczących umorzenia należności likwidowanego Funduszu w przypadku osób, na których ciążył obowiązek alimentacyjny i tych, które bezpodstawnie pobrały świadczenia z Funduszu, bowiem jedynie te sprawy pozostały sprawami z zakresu ubezpieczeń społecznych. Właściwy do ich rozpoznania jest jednak sąd okręgowy, co wynika z art. 68 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Od dnia 1 maja 2004 r. sprawy zabezpieczenia świadczeń alimentacyjnych należnych uprawnionym należą do trybu administracyjnego. Aktualnie problematykę tę reguluje ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228, z późn. zm.). Z kolei zmiana art. 477^8 § 2 pkt 3 k.p.c. podyktowana jest koniecznością dostosowania brzmienia przepisów k.p.c. do języka ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r. poz. 1403). Ustawa ta posługuje się określeniem „wypadku przy pracy rolniczej", natomiast przepis art. 477^8 § 2 pkt 3 k.p.c. posługuje się określeniem „wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym".

Zgodnie z brzmieniem art. 477^9 § 2^1 i 3^1 k.p.c. oraz art. 477^{14} § 4 k.p.c. mogą być one stosowane tylko w sprawach, w których prawo do świadczenia z ubezpieczeń społecznych uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, a w których podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia. Takie brzmienie wskazanych wyżej przepisów, przy uwzględnieniu ich umiejscowienia w ustawie, powoduje rozbieżności w stosowaniu tych przepisów w praktyce orzeczniczej zarówno organów rentowych, jak i sądów, albowiem w zależności od przyjętej wykładni przepisy te są albo nie są stosowane przez poszczególne organy rentowe oraz sądy do spraw o odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy lub chorób zawodowych. Celowe jest zatem dokonanie zmiany tych przepisów poprzez wyraźne wskazanie, w jakich sprawach te przepisy stosuje się. Realizacją powyższego są zmiany w art. 477^8 § 2 pkt 3, w art. 477^9 § 2^1 i 3^1 k.p.c. oraz w art. 477^{14} § 4 k.p.c. W projektowanych art. 477^9 § 3 i 5 oraz art. 477^{14} § 4 k.p.c. zostanie więc przesądzone, iż w sprawach o odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy lub chorób zawodowych, w których podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się

wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, stosowane będą przez wszystkie organy rentowe jak i sądowe, bez wskazanych rozbieżności.

Proponuje się też dopuszczenie możliwości stosowania tych przepisów w takim samym zakresie także w sprawach o odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy w gospodarstwie rolnym. Powyższe doprowadzi do jednoznacznego ujednolicenia trybu postępowania we wszystkich sprawach, w których odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących orzeczeń lekarskich.

W projektowanym art. 477^{14} k.p.c. dodano § 5, w którym przesądzono możliwość stosowania mechanizmów przewidzianych w § 4 tego artykułu także w sprawach, w których wniesiono odwołanie od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Jako konsekwencję projektowanej zmiany art. 477^{9} § 1 i 2 k.p.c. zmieniono art. 6c ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.).

Przepis art. 477^{11} § 1 k.p.c. stanowi, iż stronami postępowania z zakresu ubezpieczeń społecznych są: ubezpieczony, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy i zainteresowany. Zainteresowanym, stosownie do art. 477^{11} § 2 k.p.c., jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli osoba taka nie została wezwana do wzięcia udziału w sprawie przed organem rentowym, sąd wezwie ją do udziału w postępowaniu bądź z urzędu, bądź na jej wniosek lub na wniosek jednej ze stron. Zgodnie z art. 476 § 5 pkt 2 k.p.c. „ubezpieczony" to – w pewnym uproszczeniu – osoba, która ubiega się o ustalenie istnienia bądź nieistnienia ubezpieczenia i wymiaru związanych z tym świadczeń, a zatem adresat decyzji zapadłej w wyniku rozpoznania jej wniosku. Określenie „inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja" dotyczy osoby, wobec której organ wydał decyzję bez jej wniosku, na skutek działania z urzędu. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych mamy jednak niejednokrotnie do czynienia z mnogością stron, których interesy, zarówno procesowe, jak i materialnoprawne mogą być zbieżne, ale i pozostawać ze sobą w sprzeczności. Widać to wyraźnie w sprawach, w których przedmiotem postępowania jest np. wysokość podstawy wymiaru składki (pracodawca a pracownik), prawo do zasiłku chorobowego czy odpowiedzialność osób trzecich za zobowiązania składkowe (np. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

a członkowie jej zarządu). W takich przypadkach zaskarżona decyzja jest kierowana do ubezpieczonego albo innej osoby, której praw i obowiązków dotyczy, ale jednocześnie decyzja ta swoją treścią wpływa na prawa i obowiązki podmiotu, który bez uregulowania zawartego w wymienionym przepisie nie posiadałby w postępowaniu statusu strony i nie jest adresatem decyzji. Rozwiązanie z art. 477^{11} § 2 k.p.c. pozwala zainteresowanemu na wniesienie odwołania, gdy brał udział w postępowaniu przed organem rentowym, albo uzyskanie statusu strony w postępowaniu sądowym, gdy na skutek wadliwego stanowiska organu rentowego nie brał udziału w postępowaniu. Status zainteresowanego uzyskuje się bez potrzeby składania jakiegokolwiek wniosku. Niewezwanie przez sąd zainteresowanego do udziału w sprawie niesie daleko idący skutek procesowy, bowiem powoduje nieważność postępowania. Ustalenie, czy dana osoba jest w danej sprawie zainteresowana, jest na gruncie k.p.c. zagadnieniem kontrowersyjnym, natomiast orzecznictwo w tej sprawie jest bogate i niejednolite. Kwestia ta ma także istotne znaczenie praktyczne. Często bowiem podmiot, który wezwany został przez sąd do udziału w sprawie jako zainteresowany albo uzyskał już ten status w postępowaniu przed organem rentowym, nie jest zainteresowany przebiegiem postępowania. Ma to swoje odzwierciedlenie w sprawności postępowania, co jest najbardziej widoczne w toku spraw, których przedmiotem jest odpowiedzialność członków zarządu spółek kapitałowych za zobowiązania składkowe (art. 116 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.) w zw. z art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, z późn. zm.)), a także ustalanie podstawy wymiaru oskładkowania, w szczególności, gdy decyzje ZUS kierowane do pracodawcy zatrudniającego licznych pracowników wydane zostały na skutek postępowania kontrolnego obejmującego kilka lat działalności podmiotu. Zwłaszcza w tym drugim przypadku, gdy prawa lub obowiązki kilkudziesięciu czy nawet kilkuset osób zależą od rozstrzygnięcia, pojawiają się problemy z ustaleniem adresów, doręczeniami, zapewnieniem sprawnego przebiegu procesu albo też dochodzi do wymuszonego dzielenia sprawy, w tym nierzadko kierowania do różnych referentów, co nie jest korzystne dla jednolitości orzecznictwa, tym bardziej że może chodzić o kwestie kontrowersyjne (np. co do oceny czy dany składnik wynagrodzenia jest wyłączony z oskładkowania).

Właściwe wydaje się być więc uchylenie obowiązku wezwania zainteresowanego przez sąd z urzędu i przyjęcie koncepcji zawiadomienia z urzędu o toczącym się postępowaniu sądowym oraz pozostawienie zainteresowanemu decyzji o ewentualnym przystąpieniu do procesu. Proponuje się też wyłączyć zastosowanie przepisu art. 174 § 1 k.p.c. w stosunku do zainteresowanego, co pozwoli na prowadzenie procesu, w przypadku gdy przedmiotem zaskarżenia jest jedna decyzja obejmująca dużą liczbę pracowników. Można zastosować fakultatywne zawieszenie postępowania. Proponowane rozwiązania przyczynią się do podniesienia sprawności postępowań z jednej strony, z drugiej natomiast powinny stanowić należyte zabezpieczenie interesów osób, których prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy.

Zgodnie z art. 477^{13} k.p.c. zmiana przez organ rentowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności zaskarżonej decyzji lub orzeczenia przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd – przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądania strony – spowoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana lub wykonanie decyzji nie ma wpływu na bieg sprawy. Celowe jest dodanie § 2 stanowiącego, że postanowienie o umorzeniu może zostać wydane na posiedzeniu niejawnym. Rozwiązanie takie nie wyklucza możliwości wyznaczenia rozprawy, w przypadku gdy zachodzi potrzeba zbadania, czy i w jakim zakresie wydana decyzja uwzględnia w całości lub części żądanie strony, ma natomiast duże znaczenie dla sprawności postępowania.

Przepis art. 477^{16} k.p.c. stanowi, że przepisy art. 477^{9} § 3–5 k.p.c., art. 477^{12} k.p.c. oraz art. 477^{14} § 4 k.p.c. stosuje się odpowiednio w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników. Zgodnie z tymi przepisami, jeżeli w odwołaniu od decyzji organu rentowego wskazano nowe okoliczności dotyczące niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, które powstały po dniu wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub orzeczenia komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, organ rentowy nie przekazuje odwołania do sądu, lecz kieruje do lekarza orzecznika do ponownego rozpatrzenia. Organ rentowy uchyla poprzednią decyzję, rozpatruje nowe okoliczności i wydaje nową decyzję, od której przysługuje odwołanie do sądu. Przepis ten stosuje się także wówczas, gdy nie można ustalić daty powstania wskazanych w odwołaniu nowych okoliczności. Sąd odrzuci natomiast odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło

z przyczyn niezależnych od odwołującego się. W sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników nie jest dopuszczalne zawarcie ugody. Przepis art. 477^{14} § 4 k.p.c. stanowi, że w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, a podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i odwołanie od decyzji opiera się wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, sąd nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności dotyczących stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, które powstały po dniu złożenia odwołania od tej decyzji. W tym przypadku sąd uchyla decyzję, przekazuje sprawę do rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie. Z uwagi na to, że przepis ten w praktyce powoduje wiele wątpliwości co do zakresu jego zastosowania, proponuje się jego uchylenie i dodanie w projektowanych art. 477^{9} § 3 i 5 oraz art. 477^{14} § 4 k.p.c. kolejnego zdania o odpowiednim stosowaniu tych przepisów w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników. Oznacza to, że wszystkie przepisy tytułu VII działu III k.p.c. będą miały zastosowanie w tego rodzaju sprawach, a jedynie przepisy art. 477^{9} § 3 i 5 oraz art. 477^{14} § 4 k.p.c. będą stosowane odpowiednio z uwagi na to, że w ich treści jest mowa o ZUS-ie, a nie wymienia się wprost KRUS-u.

Kolejną kwestią wymagającą uregulowania jest reprezentacja procesowa pracodawcy oraz organów rentowych w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały powiększonego składu z dnia 13 października 2011 r. (II UZP 6/11, OSNP/5-6/69), której nadano moc zasady prawnej. W uchwale tej stwierdzono, iż pracownik Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, niebędący radcą prawnym, nie może być pełnomocnikiem procesowym dyrektora tego zakładu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Kodeks postępowania cywilnego w art. 87 wyczerpująco wskazuje krąg podmiotów, którym można udzielić pełnomocnictwa, wymieniając wśród nich adwokata lub radcę prawnego, a w sprawach własności przemysłowej także rzecznika patentowego, a ponadto osobę sprawującą zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osobę pozostającą ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia, współuczestnika sporu, jak również rodziców, małżonka,

rodzeństwo lub zstępnych strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia. W postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, pełnomocnikiem pracownika lub ubezpieczonego może być również przedstawiciel związku zawodowego lub inspektor pracy albo pracownik zakładu pracy, w którym mocodawca jest lub był zatrudniony, a ubezpieczonego – także przedstawiciel organizacji zrzeszającej emerytów i rencistów (art. 465 § 1 k.p.c.). Zgodnie z art. 477^{11} § 1 k.p.c. stronami w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych są: ubezpieczony, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy i zainteresowany. Przepis art. 476 § 4 k.p.c. zawiera definicję organu rentowego, przez który rozumie się: jednostki organizacyjne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, właściwe do wydawania decyzji w sprawach świadczeń, Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, kolejowe jednostki organizacyjne, wojskowe organy emerytalne oraz organy emerytalne resortów spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, a także inne organy wojskowe i organy resortów spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, właściwe do wydawania decyzji w sprawach, o których mowa w § 2 art. 476 k.p.c. Zauważyć trzeba, że w zwykłym postępowaniu rozpoznawczym posiadanie przymiotu zdolności sądowej i procesowej Kodeks postępowania cywilnego wiąże z posiadaniem osobowości prawnej lub innych cech umożliwiających podjęcie skutecznych czynności procesowych w postępowaniu cywilnym (art. 64 k.p.c. i art. 65 k.p.c.).

Tymczasem w postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych organ rentowy posiada zdolność sądową i procesową niezależnie od tego, czy posiada osobowość prawną (art. 460 § 1 k.p.c.). Wśród organów rentowych, o których stanowi art. 476 § 4 k.p.c., niektóre jednostki nie posiadają osobowości prawnej, np. oddział ZUS, Zakład Emerytalno-Rentowy MSW, czy też Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Zgodnie bowiem z art. 33 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121), osobami prawnymi są Skarb Państwa i jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną, zaś ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r. poz. 1403) nie przyznaje powyższego atrybutu organowi rentowemu właściwemu w sprawach ubezpieczenia społecznego rolników. Jednostki te zatem, pomimo że mają zdolność sądową i procesową, nie mogą ustanowić pełnomocnikiem procesowym zatrudnianych przez siebie pracowników, którzy nie legitymują się

statusem radcy prawnego (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1998 r. III ZP 28/98, OSNAPiUS 1999, Nr 5, poz. 158 oraz z dnia 14 stycznia 2002 r., I PKN 607/01, OSNP 2004, Nr 3, poz. 48). Rozwiązanie to budzi zastrzeżenia, zważywszy, że jak wskazuje Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 13 października 2011 r. (sygn. akt II UZP 6/11, OSNP/5-6/69), według aktualnie obowiązujących przepisów pełnomocnikami strony mogą być osoby wykazujące się związkami funkcjonalnymi z przedmiotem sprawy, czyli takie osoby, które ze względu na ich stosunek do stron oraz ze względu na rodzaj sprawy znają jej przedmiot. Takie cechy ze względu na charakter spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych można przypisać pracownikom organu rentowego, a w przypadku wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności członkowi tego zespołu. Konieczne jest zatem wprowadzenie do k.p.c. przepisu umożliwiającego pracodawcom oraz organom rentowym posiadającym zdolność sądową i procesową, ale niemającym statusu osoby prawnej, udzielenie pełnomocnictwa procesowego pracownikom niebędącym radcami prawnymi, co realizuje projektowany art. 465 § 1^1 k.p.c.

Przepis art. 64 k.p.c. przyznaje zdolność występowania w procesie jako stronie każdej osobie fizycznej i prawnej, a także jednostkom organizacyjnym niebędącym osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną oraz organizacjom społecznym dopuszczonym do działania na podstawie obowiązujących przepisów, choćby nie posiadały osobowości prawnej. Regulacje w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych przyznają zdolność sądową także innym podmiotom nieobjętym zakresem działania przepisu art. 64 k.p.c. Zgodnie z art. 460 § 1 k.p.c. zdolność sądową i procesową ma także pracodawca, chociażby nie posiadał osobowości prawnej, a w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zdolność tę ma organ rentowy. Natomiast w art. 477^{11} § 1 k.p.c. ustawodawca wskazał, że stronami w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych są ubezpieczony, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy i zainteresowany. Definicja legalna „organu rentowego" zawarta jest w art. 476 § 4 k.p.c., a „ubezpieczonego" w art. 476 § 5 pkt 2 k.p.c. Wśród podmiotów tam wymienionych nie wskazuje się wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności ani też osoby odwołującej się od orzeczenia takiego zespołu, pomimo że ustawodawca, definiując w art. 476 § 3 k.p.c. pojęcie „sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych",

zawarł w niej także sprawy, w których wniesiono odwołanie od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o (stopniu) niepełnosprawności.

Podstawy ustrojowe funkcjonowania wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności reguluje wskazana już wyżej ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Wydatki związane z tworzeniem i działalnością zespołów są pokrywane ze środków finansowych budżetu państwa, ale mogą być również pokrywane ze środków finansowych jednostek samorządu terytorialnego (art. 6 ust. la ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Zespoły powiatowe powołuje i odwołuje starosta w ramach zadań z zakresu administracji rządowej (art. 6a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), natomiast wojewoda powołuje i odwołuje wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności (art. 6a ust. 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), przewodniczącego zespołu i jego członków (§ 18 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328, z późn. zm.)).

Wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności nie są osobami prawnymi ani też jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, zatem nie posiadają zdolności sądowej. Nie zostały one też wymienione w art. 460 k.p.c. i art. 477^{11} § 1 k.p.c. zawierających odstępstwa od ogólnej zasady określającej podmioty posiadające zdolność sądową i procesową w tej kategorii spraw. Problem ten – z uwagi na umieszczenie w definicji sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych także sprawy, w której wniesiono odwołanie od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności – był dotychczas w orzecznictwie marginalizowany. Jednakże niekonsekwencja ustawodawcy powoduje, że to Skarb Państwa, reprezentowany przez wojewodę, jest stroną postępowania sądowego w sprawie z odwołania od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Skoro bowiem orzekanie o niepełnosprawności jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, finansowanym ze środków budżetu państwa, a jednostki organizacyjne tworzone do wykonywania tych zadań powoływane są przez wojewodę, będącego organem administracji rządowej w województwie, do którego właściwości należą wszystkie sprawy z zakresu

administracji rządowej w województwie niezastrzeżone w odrębnych ustawach do właściwości innych organów tej administracji i który reprezentuje Skarb Państwa, w zakresie i na zasadach określonych w odrębnych ustawach, to stroną pozwaną w sprawach o orzekanie o niepełnosprawności pozostaje Skarb Państwa. Reprezentantem Skarbu Państwa w takiej sytuacji może być wojewoda, z uwagi na domniemanie jego kompetencji przysługujących mu w zakresie tworzenia wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności należy zatem wymienić w art. 460 k.p.c. wśród podmiotów, którym przyznaje się zdolność sądową i procesową. Zmiana ta jest tym bardziej uzasadniona, gdy się zważy, że zdolność sądową nadano pozostałym organom, od których decyzji administracyjnej przysługuje odwołanie do sądu powszechnego, w tym zwłaszcza poszczególnym jednostkom Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, co pozwala na udział w procesie określonego oddziału ZUS, który wydał zaskarżoną decyzję, bez konieczności pozywania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w Warszawie. Dzięki takim regulacjom zapewniono bezpośrednio organom rozstrzygającym w toku postępowania administracyjnego o określonych prawach i obowiązkach skuteczny udział w postępowaniu przed sądem powszechnym zainicjowanym odwołaniem od wydawanych przez nie decyzji, bez potrzeby angażowania w proces innych przedstawicieli administracji publicznej czy samorządowej, którzy musieliby stać się reprezentantami podległych sobie bądź przez siebie nadzorowanych jednostek organizacyjnych.

Wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz osobę zainteresowaną wydaniem orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności należy także wymienić jako stronę postępowania. Proponuje się odpowiednio uzupełnić przepisy k.p.c. w tym zakresie, jako konsekwencję przyjętych rozwiązań i statusu procesowego wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności.

III. Kompetencje referendarzy sądowych w postępowaniu przed sądem rejestrowym

Zgodnie z art. 2 § 2 i art. 147 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 427, z późn. zm.) zadania z zakresu ochrony prawnej, inne niż wymiar sprawiedliwości, w sądach rejonowych i sądach

okręgowych wykonują także referendarze sądowi i starsi referendarze sądowi. Przepis art. 47^1 k.p.c. stanowi, że referendarz sądowy może wykonywać czynności w postępowaniu cywilnym w wypadkach wskazanych w ustawie. W zakresie powierzonych mu czynności referendarz sądowy ma kompetencje sądu, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Kompetencje referendarza sądowego w postępowaniu nieprocesowym określa art. 509^1 k.p.c., stanowiący, iż może on wykonywać m.in. czynności w postępowaniu rejestrowym, z wyłączeniem prowadzenia rozprawy. Zgodnie natomiast z art. 694^1 § 1 i 2 k.p.c. przepisy zawarte w dziale VI Postępowanie rejestrowe stosuje się do postępowania w sprawach o wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym (sprawach rejestrowych) oraz odpowiednio do innych postępowań rejestrowych prowadzonych przez sądy, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie występują rozbieżności co do zakresu pojęcia „postępowanie rejestrowe" zawartego w art. 509^1 § 2 k.p.c. i art. 694^1 § 1 i 2 k.p.c., generujące wątpliwości co do zakresu kompetencji referendarzy sądowych w sprawach należących do właściwości sądów rejestrowych. Do kompetencji sądu rejestrowego nie należą bowiem tylko postępowania rejestrowe, a więc takie, których przedmiotem jest wpis do Krajowego Rejestru Sądowego lub do innego rejestru prowadzonego przez ten sąd, lecz także postępowania o charakterze nadzorczym i pomocniczym, jeżeli przepis szczególny tak stanowi (tzw. kompetencje pomocnicze i nadzorcze).

W celu wyeliminowania powyższych rozbieżności interpretacyjnych jest konieczne dokonanie zmiany brzmienia art. 509^1 § 2 k.p.c. w sposób, który nie pozostawi żadnych wątpliwości, co do zakresu kompetencji referendarzy sądowych. Zważywszy na wciąż rosnący zakres spraw przekazywanych do kompetencji sądu rejestrowego oraz powierzanych referendarzom sądowym, należy przyjąć, iż w postępowaniach należących do właściwości sądów rejonowych prowadzących rejestry sądowe referendarze sądowi mogą wykonywać wszystkie czynności, z wyłączeniem prowadzenia rozprawy, co odpowiadało będzie też przyjętej przez sądy rejonowe prowadzące rejestry sądowe od początku obowiązywania przepisów działu VI księgi drugiej k.p.c. celowościowej wykładni przepisów art. 509^1 § 2 k.p.c. i art. 694^1 § 1 i 2 k.p.c.

W celu ujednolicenia terminologii używanej w k.p.c. zmieniono też przepis art. 509^1 § 1 k.p.c., z tym że zmiana ta ma charakter czysto redakcyjny.

IV. Zmiany pozostałych ustaw w celu dostosowania używanej w nich terminologii i przedstawionych w nich wymagań do przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2013 r. poz. 235, z późn. zm.).

W związku z koniecznością dostosowania używanej w aktach rangi ustawowej, które dotyczą ksiąg wieczystych prowadzonych w systemie informatycznym, terminologii i przedstawionych w nich wymagań do przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne odpowiednie zmiany należy wprowadzić w przepisach ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece oraz ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

W zakresie ustawy o księgach wieczystych i hipotece zmianami objęto przepisy art. 1 ust. 2, art. 25^1, art. 27 ust. 4, art. 36^1, 36^2 i 36^3, 58^1 i 58^2. Zmiana terminologii w zakresie używanych systemów przez podmioty publiczne, jako systemów teleinformatycznych w art. 25^1 skutkowała koniecznością dokonania zmiany w pozostałych przepisach ustawy o księgach wieczystych i hipotece, które posługiwały się pojęciem „księgi wieczyste". Z uwagi na to, że przepis art. 25^1 § 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece statuuje zasadę, że księgi wieczyste są zakładane i prowadzone w systemie teleinformatycznym, za zbędne uznano dookreślanie w każdym przepisie, w którym używa się zwrotu „księgi wieczyste", że chodzi o księgi prowadzone w tym systemie. W konsekwencji w celu zapewnienia spójności rozwiązań w ustawie o księgach wieczystych i hipotece konieczna była zmiana art. 36^1 i art. 36^2 w zakresie, w jakim zawarte w nich normy dotyczyły ksiąg wieczystych prowadzonych w tradycyjnej, tj. papierowej formie. Z przepisu art. 36^1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece wyeliminowano zatem kwestie przechowywania i wydawania ksiąg wieczystych poza budynek sądu, a także przeglądania ksiąg wieczystych w obecności pracownika sądu. W tym zakresie przepisy te nie miały bowiem zastosowania do ksiąg wieczystych zakładanych i prowadzonych w systemie teleinformatycznym. Dalsze utrzymywanie tych przepisów jest bezprzedmiotowe, albowiem proces migracji ksiąg

wieczystych dobiega końca. Jego zakończenie planuje się na koniec 2014 r., a zatem przed wejściem w życie przedmiotowej ustawy.

Z tych samych względów konieczne było uchylenie przepisów art. 36^2 w zakresie dotyczącym wydawania odpisów ksiąg wieczystych prowadzonych w formie papierowej, a także art. 58^1 i 58^2.

Podkreślić natomiast należy, iż wyżej wymienione przepisy art. 36^1, 36^2, 58^1 i 58^2 – poprzez art. 8 ustawy nowelizującej – będą miały w dalszym ciągu zastosowanie w dotychczasowym brzmieniu do istniejących w postaci papierowej ksiąg wieczystych zamkniętych, dawnych ksiąg wieczystych oraz ksiąg wieczystych, których treść nie została przeniesiona do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym.

Natomiast zmiana w art. 24 polegająca na dodaniu ust. 1^1 ma na celu wyartykułowanie w przepisach rangi ustawowej zasady, że dla gruntu oddanego w użytkowanie wieczyste oraz dla znajdującego się na tym gruncie budynku lub innego urządzenia, które stanowi odrębny od gruntu przedmiot własności, prowadzi się wspólną księgę wieczystą.

Uchylenie delegacji zawartej w art. 24 ust. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece uzasadnione jest zaś faktem, iż zawarta w art. 25^1 § 2 delegacja obejmuje także zakładanie i prowadzenie ksiąg wieczystych dla lokali stanowiących odrębne nieruchomości oraz dla nieruchomości, w których wyodrębnienia dokonano.

Dokonując zmiany art. 27 ust. 4 ustawy o księgach wieczystych i hipotece doprecyzowano też, że organ prowadzący kataster nieruchomości zapewni nieodpłatnie sądom prowadzącym księgi wieczyste, dostęp do bazy danych katastru nieruchomości poprzez zintegrowany system informacji o nieruchomościach, którego utworzenie i utrzymanie nakazuje art. 24b ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287, z późn. zm.).

Dokonując zmiany art. 36^3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w zakresie używanej w nim terminologii w celu dostosowania do wymagań do przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, usunięto z niego dotychczasowy ust. 3. Norma zawarta w ust. 3 tego artykułu miała bowiem charakter procesowy. Celowe jest zatem jej przeniesienie do Kodeksu postępowania cywilnego (art. 626^8 § 11 projektowanej ustawy).

Zmiany w zakresie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz ustawy o urzędach i izbach skarbowych wynikają z przyjęcia zasady, iż naczelnik urzędu skarbowego, występujący jako organ egzekucyjny, będzie składał wniosek o wpis w księdze wieczystej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego i mają na celu umożliwienie jego weryfikacji sądowi wieczystoksięgowemu. Podobny charakter mają zmiany przewidziane w ustawie – Prawo o notariacie i w ustawie o komornikach sądowych i egzekucji.

Zgodnie z przeprowadzonymi analizami, proces migracji ksiąg wieczystych, prowadzony na podstawie ustawy z dnia 14 lutego 2003 r. o przenoszeniu treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym (Dz. U. z 2003 r. Nr 42, poz. 363) ma się zakończyć z końcem 2014 r. W związku z powyższym projekt ustawy uchyla wskazaną ustawę, jednocześnie przewidując, że jeżeli po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, okaże się, że w sądzie prowadzącym księgi wieczyste znajduje się jeszcze księga wieczysta, która nie została przeniesiona do struktury księgi prowadzonej w systemie teleinformatycznym, prezes sądu zarządzi przeniesienie przez ten sąd jej treści do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym, na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 lutego 2003 r. o przenoszeniu treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym. Tak więc przepisy tej ustawy będą miały zastosowanie incydentalne, na wypadek odnalezienia księgi wieczystej, która pomimo podlegania procesowi migracji nie została przemigrowana. Nie ma potrzeby, aby na takie przypadki pisać kazuistyczne przepisy przejściowe lub dostosowujące, zwłaszcza że przewidziana procedura migracji we wskazanej ustawie była stosowana z powodzeniem i sądy posiadają już konkretne doświadczenia w tym zakresie. Uzasadnione jest więc zachowanie jej stosowania we wskazanych okolicznościach. Również do prostowania błędów powstałych podczas przenoszenia treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie teleinformatycznym będą stosowane przepisy ustawy z dnia 14 lutego 2003 r. o przenoszeniu treści księgi wieczystej do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym.

Jednocześnie proponuje się, aby do ksiąg wieczystych zamkniętych, dawnych ksiąg wieczystych i ksiąg wieczystych, których treść nie została przeniesiona do struktury księgi wieczystej prowadzonej w systemie informatycznym, były stosowane przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu dotychczasowym. Uzasadnione

jest to oczywistym faktem, iż nie będzie do nich można zastosować przepisów dotyczących prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie teleinformatycznym, gdyż one się w tym systemie nie znajdą. Natomiast należy przewidzieć, iż może zajść konieczność dokonania czynności na wskazanych księgach przez sąd. W takim przypadku należy zagwarantować możliwość korzystania z tych ksiąg, jako że projekt nie reguluje zasad postępowania z nimi odmiennie.

Jak wyżej wskazano, projekt przewiduje dostosowanie terminologiczne obecnej ustawy o księgach wieczystych i hipotece do terminologii ustawy o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne. W związku z powyższym przepis art. 8 ust. 2 ustawy gwarantuje zasadę, że z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy księgi wieczyste, prowadzone w systemie informatycznym, stają się księgami wieczystymi prowadzonymi w systemie teleinformatycznym.

Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w których właściwość sądu została ustalona na podstawie art. 461 § 2^2 ustawy, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, do prawomocnego ich zakończenia, na mocy art. 9 ust. 1 ustawy będą prowadzone zgodnie z ustaloną właściwością sądu. Natomiast w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych z udziałem zainteresowanych, wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji nie będzie miał zastosowania art. 477^{11} § 2 zdanie 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą (art. 9 ust. 2 ustawy).

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia. Natomiast przepisy art. 1 pkt 4–15 i art. 9 ustawy wejdą w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, gdyż w tym przypadku nie ma potrzeby tak długiego vacatio legis, które dotyczy nowego typu postępowania wieczystoksięgowego. Przyjęty 9-miesięczny okres vacatio legis pozwoli Ministrowi Sprawiedliwości zbudować system teleinformatyczny konieczny do obsługi postępowania wieczystoksięgowego oraz wprowadzić konieczne rozwiązania techniczne w tym zakresie. W tym też czasie Krajowa Rada Notarialna, Krajowa Rada Komornicza oraz minister właściwy do spraw finansów publicznych utworzą – każdy we własnym zakresie – listę w systemie teleinformatycznym osób uprawnionych do składania wniosków w elektronicznym postępowaniu wieczystoksięgowym.

Projekt ustawy nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), dlatego nie podlega notyfikacji ani obowiązkowi przedstawienia instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii.

Przedmiot projektowanych regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy został zamieszczony na stronach internetowych Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad niniejszą ustawą.

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw **Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące** Ministerstwo Sprawiedliwości **Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu** Michał Królikowski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości **Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu** sędzia Edyta Bryzgalska – główny specjalista w Departamencie Prawa Cywilnego, Ministerstwo Sprawiedliwości tel. 22 52 12 473	**Data sporządzenia** **27.05.2014 r.** **Źródło:** Expose Premiera **Nr w wykazie prac …….** UA36

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowana regulacja ma doprowadzić do dalszego usprawnienia postępowań wieczystoksięgowych. Jak wynika z raportu Doing Business, w ciągu ostatnich 3 lat udało się skrócić czas niezbędny do zarejestrowania prawa własności ze 152 do 35 dni. Projekt przewiduje nałożenie na określone podmioty obowiązku inicjowania postępowania wieczystoksięgowego drogą elektroniczną. Dokonuje się także zmian w przepisach części 1 tytułu VII działu III Kodeksu postępowania cywilnego w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, zmierzających do dostosowania przepisów procedury do obowiązujących przepisów prawa materialnego oraz do modyfikacji instytucji procesowych, których stosowanie komplikuje rozpoznawanie spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych. Projekt eliminuje ponadto istniejące rozbieżności co do zakresu kompetencji referendarzy sądowych w postępowaniu przed sądem rejestrowym.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Celem wprowadzenia e.p.w. jest stworzenie postępowania o wpis do księgi wieczystej inicjowanego drogą elektroniczną, w którym osiągnięte zostaną korzyści dla obywateli, przedsiębiorców i sądów, przy równoczesnym zachowaniu standardów nieprocesowego postępowania sądowego, jakim jest obecne postępowanie wieczystoksięgowe. Wprowadzone zostaną w szczególności: interaktywne formularze wspierające sformułowanie i złożenie wniosku, wyłączna droga elektroniczna dla notariuszy, komorników sądowych i naczelników urzędów skarbowych działających jako organy egzekucyjne w składanych przez nich wnioskach o wpis, system teleinformatyczny umożliwiający identyfikację notariuszy, komorników i naczelników urzędów skarbowych, funkcja automatycznego zamieszczenia wzmianki o wniosku wyłączającej rękojmię wiary publicznej ksiąg wieczystych. Celem dokonania zmian przepisów k.p.c. w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest dostosowanie przepisów procedury do prawa materialnego oraz usprawnienie postępowania w tej kategorii spraw. Projekt ma również na celu wyeliminowanie istniejących rozbieżności co do zakresu kompetencji referendarzy sądowych w postępowaniu przed sądem rejestrowym.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Proponowane zmiany dotyczą bardzo dużej liczby przepisów procesowych, a ustawodawstwa procesowe poszczególnych państw są niezwykle zróżnicowane. Nie zachodzi zatem możliwość zwięzłego porównania projektowanych regulacji z przepisami obowiązującymi w innych krajach OECD.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
notariusze komornicy sądowi naczelnicy urzędów skarbowych	Ok. 2300 notariuszy Ok. 1000 kancelarii komorniczych 352 urzędy skarbowe	Dane MS	wprowadzenie obowiązku inicjowania postępowania wieczystoksięgowego drogą elektroniczną
pracodawcy, którzy będą mogli być reprezentowani w postępowaniu sądowym przez pracownika niebędącego	W roku 2012 do sądów rejonowych wpłynęło niemal 27 tys. spraw, sądów okręgowych ok. 138 tys. spraw pierwszoinstancyjnych z zakresu ubezpieczeń	Statystyki MS	obniżenie kosztów w związku z umożliwieniem reprezentacji pracodawcy w postępowaniu sądowym przez pracownika niebędącego radcą prawnym, pośrednie poprzez poprawę

radcą prawnym	społecznych		realizacji funkcji sądów
wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	W 2013 r. do sądów wpłynęło ok. 10 000 spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych dotyczących wojewódzkich zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności	Statystyki MS	przyznanie zdolności sądowej i procesowej

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

W ramach konsultacji społecznych, projekt został przekazany do zaopiniowania Sądowi Najwyższemu, Krajowej Radzie Sądownictwa, sądom powszechnym, Krajowej Radzie Notarialnej, Krajowej Radzie Komorniczej oraz Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych. Wyniki konsultacji społecznych omówiono w odrębnym dokumencie (raport z konsultacji publicznych).

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny bieżące)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	*Łącznie (0-5)*
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa	BP: -3,8 UE: -7,26	BP: -1,31	BP: -1,33	BP: -0,47								**BP: -6,91** **UE: -7,26**
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem	BP: -3,8 UE: -7,26	BP: -1,31	BP: -1,33	BP: -0,47								**BP: -6,91** **UE: -7,26**
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Źródła finansowania	Wskazane kwoty „*Wprowadzenia e-usług w zakresie ksiąg wieczystych*” w ramach budżetu cz. 37 oraz budżetu cz. 15: **Rok 2014** ● zaplanowano następujące zadania i kwoty: – § 6060 zadanie: „Wdrożenie e-usług w zakresie ksiąg wieczystych - zakup sprzętu komputerowego” – kwota 2 000 000,00 zł – § 6060 zadanie: „Wdrożenie e-usług w zakresie ksiąg wieczystych - zakup licencji i oprogramowania – kwota 500 000,00 zł – to zadanie zostało zwiększone do kwoty 1 800 000,00 zł **Rok 2015** ● realizacja umowy nr 38 z dnia 25.11.2013 r. – AMG.net – kwoty zaplanowane w budżecie na rok 2015 Środki z budżetu cz. 37 – § 4300 – kwota 8 655,48 zł Środki z budżetu cz. 15 – § 4300 – kwota 1 035 776,88 zł – § 6060 – kwota 260 760,00 zł **Rok 2016** ● realizacja umowy nr 38 z dnia 25.11.2013 r. – AMG.net – kwoty zaplanowane w budżecie na rok 2016 Środki z budżetu cz. 37 – § 4300 – kwota 8 655,48 zł Środki z budżetu cz. 15 – § 4300 – kwota 1 035 776,88 zł – § 6060 – kwota 293 355,00 zł **Rok 2017** ● realizacja umowy nr 38 z dnia 25.11.2013 r. – AMG.net – kwoty zaplanowane w budżecie na rok 2017 Środki z budżetu cz. 37 – § 4300 – kwota 3 606,45 zł Środki z budżetu cz. 15 – § 4300 – kwota 431 573,70 zł – § 6060 – kwota 32 595,00 zł Wyżej wymienione koszty zostaną pokryte w ramach dotychczasowych środków zabezpieczonych w części 15 „Sądy powszechne” i w części 37 „Sprawiedliwość” i nie będą stanowiły tytułu do zwiększania budżetu części 15, jak i części 37 zarówno w roku wejścia w życie projektowanej regulacji, jak i w latach następnych. Ponadto, w roku 2014, w ramach POKL „Wprowadzenie e-usług w resorcie sprawiedliwości” na realizację całego zadania 3 - Wprowadzenia e-usług w zakresie ksiąg wieczystych, zabezpieczono kwotę 7 967 160,00 zł. Z tego na realizację umowy z firmą AMG.net zabezpieczono kwotę 6 197 540,00 zł (6 117 540,00 zł na przygotowanie systemu w zakresie e-usług i nadzór nad

	wytworzeniem modułów realizujących e-usługi oraz 80 000,00 zł na przeprowadzenie szkoleń i konferencji związanych z nowymi usługami). Na zakup – w drodze przetargu – sprzętu komputerowego kwotę w wysokości 1 110 000,00 zł. Na pozostałą część kwoty (659 620,00 zł) składają się głównie koszty personelu.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Należy także wskazać, że w wyniku elektronizacji ksiąg wieczystych oczekiwane są także pewne oszczędności wynikające z elektronizacji obiegu dokumentów (zarówno dla SFP, jak i podmiotów prywatnych) – nie jest jednak możliwe dokonanie ich szacunku. Warto jednak zauważyć, że obecnie ok. 45% ogółu wniosków o wpis do księgi wieczystej (w 2011 r. było to ok. 1,4 mln wniosków) dokonują notariusze – na których nałożony zostanie obowiązek inicjowania postępowania wieczystoksięgowego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Zmiana art. 509^1 § 2 k.p.c. nie będzie skutkowała wzrostem wydatków budżetu państwa. Zmiana tego przepisu nie prowadzi bowiem do rozszerzania kompetencji referendarzy sądowych, a jedynie eliminuje rozbieżności w interpretacji pojęcia „postępowanie rejestrowe" zawartego w art. 509^1 § 2 k.p.c. i art. 694^1 § 1 i 2 k.p.c. Zaproponowane w projekcie brzmienie art. 509^1 § 2 k.p.c. odpowiadało będzie przyjętej przez sądy rejonowe prowadzące rejestry sądowe od początku obowiązywania przepisów działu VI księgi drugiej k.p.c. celowościowej wykładni przepisów art. 509^1 § 2 k.p.c. i art. 694^1 § 1 i 2 k.p.c. Przyznanie wojewódzkim zespołom do spraw orzekania o niepełnosprawności zdolności sądowej i procesowej nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, a tylko tych dotyczy zmiana, przewodniczącego zespołu i jego członków powołuje i odwołuje wojewoda. Wydatki związane z tworzeniem i działalnością wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności pokrywane są ze środków finansowych budżetu państwa. Proponowana zmiana nie zmienia dotychczasowych zasad finasowania tych zespołów. Proponowane rozwiązanie ma jedynie umożliwić wojewódzkiemu zespołowi do spraw orzekania o niepełnosprawności występowanie przed sądem w charakterze strony bez konieczności angażowania w postępowania sądowe bezpośrednio wojewody jako reprezentanta Skarbu Państwa.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	*Łącznie (0-10)*
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z …… r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	pracodawcy, którzy będą mogli być reprezentowani w postępowaniu sądowym przez pracownika niebędącego radcą prawnym. Rocznie do sądów wpływa ponad 165 tys. takich spraw, nie jest jednak możliwe ustalenie, w jakiej ich części projektowane zmiany będą wiązały się z oszczędnościami dla pracodawców						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane zmiany nie będą miały wpływu na rynek pracy

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☒ informatyzacja ☐ zdrowie

Omówienie wpływu	

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

system teleinformatyczny obsługujący e.p.w. będzie realizowany w ramach projektu „Wprowadzenie e-usług w zakresie ksiąg wieczystych", który stanowi Zadanie nr 3 projektu „Wprowadzenie e-usług w resorcie sprawiedliwości", współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (nr projektu POKL.05.03.00-00-011/11)

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Po uruchomieniu systemu, 2015 r. Miernik: procent wniosków o wpis do księgi wieczystej składanych w e.p.w. przez podmioty zobowiązane. Pozostałe zmiany niezwłocznie po ich wejściu w życie.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)